



**Türk Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Dergisi**  
Turkish Journal for the Spiritual Counselling and Care

Sayı: 2 • Aralık 2020 • 29-96  
Issue: 2 • December 2020 • 29-96



## **Türkiye’deki Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Çalışmaları Bağlamında ‘II. Uluslararası Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi’ (2018) Üzerine Bibliyometrik Analizler**

Bibliometric analyses on the ‘2nd International Congress on Religious-Spiritual Counselling and Care’ (2018) in the Context of Spiritual Counselling and Care Studies in Turkey



**Mustafa Koç**

Doç. Dr.

Balıkesir Üniversitesi İlahiyat Fakültesi  
Din Psikolojisi Bilim Dalı

Manevi Psikolojik Danışmanlık Uygulama ve Araştırma Merkezi

E-posta: mustafakoc@balikesir.edu.tr

Orcid: 0000-0003-1299-7963

Balıkesir / Türkiye

Associate Professor

Balıkesir University Faculty of Theology  
Department of Psychology of Religion

Spiritual Counselling Application and Research Center

E-mail: mustafakoc@balikesir.edu.tr

Orcid: 0000-0003-1299-7963

Balıkesir / Turkey

**Türk Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Dergisi**  
Turkish Journal for the Spiritual Counselling and Care

Makale Türü • Article Type    Araştırma • Research  
Geliş Tarihi • Received    15 Eylül 2020 • 15 September 2020  
Kabul Tarihi • Accepted    07 Ekim 2020 • 07 October 2020

## Ö z e t

Bu makalede, 22-24 Kasım 2018 tarihleri arasında İstanbul’da gerçekleştirilen “II. Uluslararası Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi”nde yer alan tüm bilimsel aktiviteler analiz edilmiştir. Bu kapsamda, belirlenen çeşitli parametreler çerçevesinde adı geçen bu kongrede sunulan sözel ve poster bildirilerin yanı sıra katılımcı profillerine ilişkin nitel ve nicel bulgular da değerlendirilmiştir. Çeşitli nitel parametrelerin kullanıldığı bu makalenin amacı ise adı geçen bu kongrenin tüm yönleriyle genel bibliyometrik özelliklerini ortaya koyarak manevi danışmanlık ve rehberlik alanının tarihine katkı sağlamaktır. Kongrede sunulan bildiriler ve katılımcılara ilişkin nicel ve nitel veriler üzerine elde edilen bulguların frekans ve yüzdelik dağılım analizlerinin yapıldığı makalede sonuç olarak; (i) kongreye katılan toplam 94 katılımcının nicel dağılımları incelendiğinde, büyük çoğunluğunun (%76) yerli katılımcı olduğu; (ii) bu 94 katılımcının akademik unvanlarına göre nicel dağılımlarına bakıldığında ise büyük çoğunluğunun profesör doktor (%17) unvanına sahip katılımcılardan oluştuğu; (iii) kongreye katkı sunan katılımcıların sunmuş oldukları bildiri yazar sayıları açısından bakıldığında, sunulan bildirilerin büyük çoğunluğunun tek (%43) ve iki (%43) yazarlı olarak hazırlandığı; (iv) katılımcılar arasından bildiri hazırlayan birinci yazarların çalıştıkları kurum türlerine göre nicel dağılımları incelendiğinde ise en çok bildiri sunan katılımcıların üniversitelerde (%71) çeşitli unvanlarla akademisyen olarak çalıştıkları; (v) kongrede toplam olarak 73 bilimsel aktivite yapıldığı; (vi) bu aktivitelerin 71’inin bildiri sunumu olduğu; (vii) sunulan bu bildirilerin 63 adedinin sözel bildiri (%89), 8 adedinin ise poster bildiri (%11) olduğu; (viii) sunulan 63 sözel bildiriden 47 adedinin Türkçe (%75), 16 adedinin ise İngilizce olarak (%25) sunulduğu; (ix) kongrede sunulan bildirilerin tematik konu içeriklerine göre nicel dağılımlarına bakıldığında ise en çok ‘hasta’ üst başlığında (%51) bildiri sunumunun yapıldığı; (x) sunulan 71 sözel bildirinin metodolojik desenine göre nicel dağılımları incelendiğinde, büyük çoğunluğunun (%59) teorik içerikli bir metodolojik yaklaşımla yazıldığı; (xi) yine bu bildirilerin veri toplama yöntemine göre nicel dağılımlarına bakıldığında da, en fazla ‘dokümantasyon’ veri toplama yönteminin (%45) kullanıldığı belirlenmiştir.

### A n a h t a r   K e l i m e l e r

Manevi danışmanlık ve rehberlik • Uluslararası kongre  
Sözel bildiri • Poster bildiri • Bibliyometrik analiz

## **A b s t r a c t**

In this article, all the scientific activities on “Second International Congress on Religious-Spiritual Counselling and Care”, held in İstanbul in 2018, have been analysed. In this context, in addition to the oral presentations and posters conferred in this congress, qualitative and quantitative findings related to the participant profiles were evaluated in the context of various parameters determined. The purpose of this article, which uses various qualitative parameters, is to contribute to the history of spiritual counselling and care by presenting the general bibliometric characteristics of the aforementioned congress in all aspects. In the article, where frequency and percentage distribution analyses of the findings obtained from the presented papers at the congress and the quantitative and qualitative data on the participants have showed in the end that; (i) the quantitative distributions of a total of 94 participants attending the congress are examined, and the vast majority (76%) are domestic; (ii) considering the quantitative distribution of these 94 participants according to their academic titles, the vast majority of the participants are professors (17%); (iii) when the papers presented by the participants contributing to the congress are considered in terms of the number of authors, the majority of the presented papers are prepared by one (43%) and two (43%) authors; (iv) when the quantitative distribution of the first authors who prepared the papers among the participants was analysed according to the types of institutions they work, the participants who presented the most papers were working as academicians with various titles in universities (71%); (v) in total, 73 scientific activities were carried out in the congress; (vi) 71 papers, in total, were presented; (vii) 63 of these were presented orally (89%) and 8 were poster papers (11%); (viii) 47 of the 63 verbal papers presented in Turkish (75%) and 16 in English (25%); (ix) considering the quantitative distribution of the papers presented in the congress according to the thematic subject content, the papers were mostly presented under the heading of ‘hospital’ (51%); (x) when the quantitative distribution of the 71 presented oral papers according to the methodological pattern is examined, it’s seen the vast majority are written in a methodological approach with theoretical content (59%); (xi) considering the quantitative distribution of these papers according to the data gathering technique, the technique most used is ‘documentation’ (45%).

## **K e y w o r d s**

Spiritual counselling and care • International congress  
Oral presentation • Poster presentation • Bibliometric analysis

## Giriş

Belirli bir dinsel gelenek tarafından biçimlendirilen veya belirli bir dinsel kurum ve organizasyonla ilişkili biçimde bireysel ya da grup formatında uygulanan psikolojik danışmanlık pratiği olarak manevi danışmanlık, ‘teolojik / manevi’ ve ‘psikolojik / davranışsal’ kavramlarını, holistik bir şekilde birbirine entegre etmeyi kapsamaktadır. Burada sözü edilen holistik yaklaşımın kendi bağlamında yeterli gerekçeleri vardır. Örneğin; danışanların sahip olduğu ‘ölüm, anlamsızlık ve günahkârlık’ gibi kaygı ve endişeler hem psikolojik danışmanlığın hem de teolojinin ortak konusudur (Foskett & Jacobs, 1994; Greenwald ve ark., 2011’den akt. Ok, 2012: 41).

Manevi danışmanlık ve rehberlik literatürüne bakıldığında alana ilişkin yüzeysel veya derinlemesine birçok betimsel tanımlamanın yapıldığı görülmektedir. Örneğin; Clebsch & Jaekle’in (1964) tanımlamasına göre manevi danışmanlık, “kurumsal bir dinin resmi görevlileri tarafından sorunu olan danışanları iyileştirmeye, desteklemeye, onlara rehberlik etmeye ve uzlaştırmaya yönelik olarak yapılan profesyonel bir yardım etkinliğidir”. Din psikoloğu Ok’a (2012) göre bu tanımda yer alan özellikle ‘iyileştirme ve uzlaştırma’ kavramları, manevi danışmanlıkla doğrudan ilişkilidir. Her ne kadar bu tanımda yer almış olsa da Foskett & Jacobs (1994) tarafından manevi/dini danışmanların mutlaka din adamı olması gerektiğini düşünülmemektedir. Onlara göre iyileştirme uzun süreçli bir terapötik çalışmada yer alırken destekleme, özürlü ve uzun süreçte tedavi gören danışanlara yönelik yapılabilir, rehberlik ise danışmanların karar verme süreçlerindeki yardım etmeyi kapsamaktadır. Manevi danışmanlık ve rehberlik çalışmalarının kapsamına ilişkin olarak Clinebell’e (1966) atıf yapan Foskett & Jacobs (1994) ise daha çok kişisel gelişimi ve büyümeyi vurgulayan “bakım / nurturing” kavramını da manevi danışmanlık hizmetlerinin kapsamına almışlardır.

Manevi danışmanlık ve rehberlik konusunda alternatif bir başka betimsel tanımlama da Schlauch tarafından yapılmıştır. Sözü edilen bu tanıma göre manevi danışmanlık, bir ailenin ya da sosyal grubun üyesi olarak veya beden-zihin-ruh bütünlüğü kapsamında bir bütün olarak danışan içindir. Elbette ki bu danışmanlık etkinliği, danışanın psikolojik, etik ve teolojik referans çerçevesine özel bir atıfla yapılmaktadır. Dolayısıyla danışanın sorunlarıyla bir bütün olarak ilgilenen manevi danışmanlık, uygun bir bağlam oluştuğunda danışanlarının aşkın olanla ilgili kendi anlamını bulmalarına ve onunla ilişkilerine yardımcı olmaktadır (Foskett & Jacobs, 1994). Böyle bakıldığında manevi danışmanlık ilişkisi

temelde ‘yardım etme davranışı’ veya ‘yardım etme etkinliği’ olarak be-  
timlenebilir (Clebsch & Jaekle, 1964; Lartey, 2003’ten akt. Ok, 2012: 41-  
42). Sözü edilen yardım etkinliğine dayanan bu manevi danışmanlık sü-  
reçlerinde her kültürün kendi içinde ürettiği psiko-teolojik içerikli ma-  
nevi değerleri terapötik amaçlı kullanılmaktadır. Konuyla ilgili farklı kül-  
türler üzerine yapılan teorik ve ampirik çalışmalar, din ve maneviyatın  
danışmanların başa çıkma süreçlerine önemli bir psiko-teo-terapötik katkı  
sağladığını göstermektedir (Ekşi & Keçeci, 2020: 70).

Manevi danışmanlık ve rehberlik, kuramsal çerçeve ve kullanılan  
teknikler açısından tek boyutlu ve tek yönelimli olmadığı için kullanılan  
teknik, beceri ve kuramsal arka plan olarak seküler psikolojik danışman-  
lık modellerinden farklı modeller kullanmaz. Bunun yanı sıra manevi da-  
nışmanlara, dinsel geleneklerin veya kullandıkları danışmanlık kuramla-  
rının ve belirli psikolojik modellerin sınırlayıcı yorumlarına bağlı kalma-  
maları önerilmektedir. Benzer şekilde manevi danışmanlık çalışmalarını-  
nın, psikolojik temelli bireysel danışmanlık yaklaşımları tarafından da ku-  
şatılmamasına dikkat edilmelidir (Ok, 2012: 43; Foskett & Jacobs, 1994;  
Foskett & Lynch, 2001: 373-379)

### **a. Amaç**

Bu makalede, manevi danışmanlık ve rehberlik üzerine Türkiye’de  
ikinci kez 22-24 Kasım 2018 tarihleri arasında İstanbul’daki Bağlarbaşı  
Kongre ve Kültür Merkezi’nde uluslararası düzeyde ve içerikte gerçek-  
leştirilen ‘II. Uluslararası Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi’  
hakkında bibliyometrik bilgilerin verilmesi amaçlanmaktadır. Dolayısıyla  
Türkiye’de manevi danışmanlık ve rehberlik alanında ‘uluslararası  
kongre düzeyinde’ ikinci kez gerçekleştirilen bir akademik etkinliğin bib-  
liyometrik içeriğini konu alan bu makalede, çeşitli nitel parametreler kul-  
lanılarak kongredeki katılımcıların ve sunulan bildirilerin bibliyometrik  
özelliklerinin ortaya konması hedeflenmektedir.

Öte yandan bu makalede analizi yapılan akademik ürünler, kongre  
düzenleme kurulu tarafından değerlendirilip bilim kurulunun onayını  
alarak kongrede ‘sözel ve poster’ bildiri olarak sunulan bildirilerden oluş-  
maktadır. Dolayısıyla bu makale, her akademik ürünün belli bir akade-  
mik değer taşıdığı adı geçen kongrede sunulan bildirilerin bibliyometrik  
analizini betimsel olarak ortaya koymayı hedeflemektedir.

### **b. Sınırlılıklar**

Manevi danışmanlık ve rehberlik alanındaki uluslararası bir kongre-  
rede sunulan bildirilere ilişkin yapılan bibliyometrik analizlerin yer aldığı

bu araştırmanın –her çalışmada olduğu gibi- kaçınılmaz olarak içerik ve yöntemsel bazı sınırlılıkları şunlardır:

(i)-Araştırma, 22-24 Kasım 2018 tarihleri arasında İstanbul’da gerçekleştirilen “II. Uluslararası Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi”nde sunulan sözel ve poster bildirilerin bibliyometrik analizleriyle sınırlıdır. Dolayısıyla makalenin ilgili ekindeki listede (bkz. Ek-2) değerlendirmeye alınmak üzere gönderilen bildiriler, bu makalenin bibliyometrik kapsamı dışındadır.

(ii)-Makaleye konu olan bibliyometrik analizler, (a) katılımcılara göre = ‘(i) katılımcı türü, (ii) akademik unvanları, (iii) yazar sayısı, (iv) yazarın çalıştığı kurum’; (b) bildirilere göre = ‘(i) türü, (ii) tematik konu içerikleri, (iii) metodolojik desen özellikleri, (iv) veri toplama yöntemi türleri” parametreleriyle sınırlandırılmıştır. Dolayısıyla burada yer almayan diğer nitel parametreler –makalede hacim problemi oluşturacağı düşüncesiyle- bu makalenin kapsamı dışındadır.

### c. Yöntem

“II. Uluslararası Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi”ndeki katılımcı ve bildirilerin bibliyometrik analizlerini konu alan bu araştırma, metodolojik olarak geçmişte veya güncel olan bir durumu ve/veya olguyu olduğu biçimiyle betimlemeyi hedefleyen “tarama modeli” esas alınarak gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla adı geçen bu yöntemsel yaklaşıma göre, araştırmaya konu edilen olgu/lar kendi koşulları içinde ve olduğu gibi betimlenmeye ve açıklanmaya çalışılmaktadır (Karasar, 1995: 76-79).

Yukarıda sözü edilen metodolojik gerçeklikten hareketle bu araştırmada, 2018 yılında yapılan “II. Uluslararası Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi”ndeki katılımcı ve bildiriler, çeşitli bibliyometrik özellikler dikkate alınarak incelenmiştir. Yapılan tarama sonucunda, ilgili kongrede akademik ürün olarak toplam 71 adet bildiri sunulduğu görülmüştür. Bu bildiriler, yukarıda belirtilen parametreler kapsamında incelenmeye çalışılmıştır.

### d. Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu makaleye konu edilen kongredeki bilimsel aktiviteler üzerinde sağlıklı bir analiz ve değerlendirme yapabilmek için öncelikle tematik bibliyometrik analiz kriterleri ve nitel parametreleri belirlenmiştir (Yıldırım & Şimşek, 2005: 198). Bu çerçevede sosyal bilimler metodolojisiindeki betimsel analiz yaklaşımına göre kongrede yer alan katılımcılar ve

bu kongrede sunulan bildirimler üzerinde bazı nitel parametrelere göre sınıflandırmalar yapılarak bibliyometrik veriler elde edilmiştir. Söz konusu parametrelere ilişkin elde edilen nitel veriler ise istatistik analiz programına aktarılarak nicel frekans değerleri belirlenmiştir. Dolayısıyla bu bibliyometrik analiz sürecinde oluşturulan nitel parametrelere göre katılımcı ve bildiri özellikleri tek tek belirlenmiş ve elde edilen bulgular, frekans değerlerine göre grafik ve tablo şeklinde ortaya konarak değerlendirilmiştir. Ayrıca bu makale için yöntemsel ve içerik benzerliği taşıyan bazı çalışmalar (bkz. Aybey, 2018; Şahin & Acun, 2015; Koç, 2016: 37-94) da model alınmıştır.

Öte yandan veri toplama aracı ve kaynağı olarak ise bu makalede, (i) kongreye özel oluşturulan web sitesi, (ii) kongre kitapçığı ve (iii) bildiri özetleri kitabı kullanılmıştır. Ayrıca makalede yer alan bildirimlerin bibliyometrik analizleri için kullanılan nitel parametrelerin sadece bu çalışma için kullanılan bazı parametrik kategorilere dayalı subjektif kriterler olduğu da bilinmelidir.

## **e. II. Uluslararası Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi (22-24 Kasım 2018, İstanbul / Türkiye)**

Din, psiko-sosyo-ekonomik alanlarda, dayanışma, yardımlaşma ve insani yardımlar gibi birçok konuda bireyleri, toplumları ve kurumları örgütlemeye güçlü bir etkiye sahiptir. Dini, manevi ve ahlaki değerlerin bireysel ve toplumsal hayatı dönüştüren çok boyutlu yönleri vardır.

Manevi danışmanlık ve rehberlik alanında ikincisi düzenlenen bu uluslararası kongre dinsel, manevi ve ahlaki değerleri öne çıkarmayı; bireysel ve toplumsal yaşama yaptıkları katkıları takdir etmeyi ve birey yaşamına dokunan din algısı konusunda bilinçli bir farkındalık oluşturmayı amaçlamıştır. Bu bağlamda adı geçen bu kongrede, spesifik olarak özellikle din ve maneviyatın cezaevlerindeki mahkûmlar ile hastanelerdeki hastaların rehabilitasyonundaki yeri, rolü, fonksiyonu ve katkısının incelenmesi hedeflenmiştir.

### **e.a. Kongre Tarihçesi**

Türkiye'deki manevi danışmanlık ve rehberlik çalışmaları kapsamında seri kongreler şeklinde planlanan bu kongrenin ilki 2016 yılında düzenlenmiştir. "I. Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi" adıyla yapılan söz konusu kongrenin ana teması "Manevi Danışmanlık ve Rehberliğin İnsan Yaşamındaki Yeri ve Fonksiyonu" başlığıyla alanın tüm konularını kapsayacak şekilde genel bir çerçevede gerçekleştirilmiştir (adı geçen kongreye ilişkin ayrıntılı bibliyometrik bilgiler için bkz. Koç,

2016). II. Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi'nde ise kongre teması manevi danışmanlık ve rehberlik alanındaki daha özel konuları işleyecek şekilde belirlenmiştir. Kurumsal hizmet birimleri merkezli kongre temalandırma kapsamında 2018 yılında yapılan bu II. Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi'nin ana teması ise "Cezaevi ve Sağlık Hizmetlerinde Manevi Danışmanlık ve Rehberlik" olarak belirlenmiştir.

2018 yılında yapılan II. Uluslararası Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi, alanlarında uzman bilim insanları tarafından disiplinlerarası bir yaklaşımla belirlenen temalar çerçevesinde teorik ve pratik düzeyde model üretme ve deneyimleri paylaşma, karşılıklı bilgi alışverişi ve iş birliği yapmaya yönelik akademik bir ortam sağlamıştır. Aynı zamanda, cezaevleri ve hastanelerde verilen manevi danışmanlık hizmetleri ve programları sunarken karşılaşılan problemlere ve uygulanan politikalara ilişkin analizlere de yer verilmiştir. Sonuç olarak akademik yoğunluğu olan bu iş birliği ve deneyimlerin, alanda hizmet veren kurumlarda birey ve topluma yönelik hizmet ve eğitim programlarının iyileştirilip geliştirilmesine katkı sağlayacağı ümit edilmektedir. Türkiye'de yeni gelişmekte olan bir uzmanlık alanını ikinci kez uluslararası bir platformda ve disiplinler arası bir bakış açısıyla ele alan bu kongrenin, alana ilişkin bundan sonraki çalışmalara ışık tutması hedeflenmiştir (<http://mdrk.org/tr>, 2020; ayrıca kongre resmi takvimi için bkz. Tablo-1).

Tablo-1:  
Kongre resmi takvimi

---

22 Haziran 2018 – Son özet gönderim tarihi
10 Temmuz 2018 – Kabul edilen bildirimlerin ilanı
15 Ekim 2018 – Tam metin bildirimler için son tarih
22-24 Kasım 2018 – Kongre tarihi
+Yeri: Bağlarbaşı Kongre ve Kültür Merkezi
+Adres: Selamiali Mah. Gazi Cad. No: 22 Bağlarbaşı – Üsküdar
/ İstanbul - Türkiye

---

Kongre sponsorluğunu İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin yaptığı kongrenin paydaş kurumları ise Ensar Vakfı, Değerler Eğitimi Merkezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi ve Diyanet İşleri Başkanlığı'dır (kongre program akışı için ayrıca bkz. Ek-1).

Kongre konaklaması ve ulaşımı bağlamında konferansta bildiri sunan ve oturum başkanlığı yapan katılımcıların ulaşım ve konaklama giderleri, kongre bütçesi kapsamında organizasyon yöneticisi Ensar Vakfı ve Değerler Eğitimi Merkezi tarafından karşılanmıştır. Konferansa dinleyici olarak katılanların konaklama ve ulaşım giderleri ise katılımcıların



kendileri tarafından karşılanmıştır (ayrıca kongre tanıtım görselleri için bkz. Ek-3).

Öte yandan kongrenin son günü olan 24 Kasım Cumartesi günü öğleden sonra kongrenin yapıldığı kongre merkezinde, düzenleme kurulu tarafından bir değerlendirme toplantısı da yapılmıştır. Adı geçen bu toplantıda; (i) bildiri özet kitapçığının pdf olarak halen var olan kongre internet sitesine yüklenmesine; (ii) vakit kaybetmeden sunulan bildirilerin hakemleme sürecine başlanması ve ‘selected paper’ formatında kitap olarak yayım çalışmalarının yapılmasına karar verilmiştir.

Adı geçen bu kongrede sunulup hakemleme sürecinden geçen bildirilerin yer aldığı bir kitap projesi 2019 yılında sonuçlandırılmıştır. Yukarıda sözü edilen kongre sonrası yapılan düzenleme kurulu değerlendirme toplantısında, kongre düzenleme kurulu üyesi Koç’un konuyla ilgili önerisi ise bildirilerin yer aldığı bu kitapların, I. MDRK’nın bildirilerinin yer aldığı 2 ciltlik kitapların devamı olarak cilt formatı dikkate alınıp 3. ciltten başlatılarak yayımlanması biçiminde olmuştur (birinci kongrede sunulan bildirilerin basıldığı kitaplar için bkz. Ayten & Koç & Tınaz, 2016a; Ayten & Koç & Tınaz, 2016b; Ayten & Koç & Tınaz & Doğan, 2016c). Zira böylesi bir yayım yaklaşımı, külliyat mantığını ön plana çıkarması açısından önemlidir. Çünkü şu anda Türkiye’de bu alana ilişkin oluşturulan derli-toplu ve bu kongrede sunulan bildirilerin içerikleri kadar yeterli düzeyde bir Türkçe literatür bulunmamaktadır. Bu bildirilerin basımı aynı zamanda bu Türkçe literatür için de önemli bir adım olarak değerlendirilebilir. Ancak II. MDRK’da sunulan bildiriler, düzenleme kurulu üyesi Koç’un önerdiği biçimde değil de 2019 yılında iki ayrı başlık altında iki ayrı kitap olarak e-kitap formatında yayımlanmıştır (ikinci kongrede sunulan bildirilerin basıldığı e-kitaplar için bkz. Ayten ve ark., 2019a; Ayten ve ark., 2019b).

### **e.b. Kongre Konuları**

Kongrenin tematik konuları, alan hizmeti veren kurumlar dikkate alınarak “Cezaevi ve Sağlık Hizmetlerinde Manevi Danışmanlık ve Rehberlik” olarak belirlenmiştir (ayrıca bkz. Tablo-2).

Tablo-2:  
Kongrenin tematik konuları

Cezaevlerinde Manevi Danışmanlık ve Rehberlik
<ul style="list-style-type: none"><li>▪ Aile mahkemelerinde manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetleri</li><li>▪ Cezaevi din görevlilerinin mesleki eğitimi</li><li>▪ Cezaevi din görevlilerinin mesleki yeterlilikleri</li><li>▪ Cezaevi personeline yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetleri</li><li>▪ Cezaevi vaizliği ve kurumsal statüsü</li></ul>

- 
- Cezaevlerinde din hizmetleri
  - Cezaevlerinde dini hayat
  - Cezaevlerinde dini ve manevi dönüşüm
  - Cezaevlerinde manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin denetimi
  - Cezaevlerinde manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin yönetimi ve koordinasyonu
  - Cezaevlerinde radikalleşme
  - Cezaevlerindeki manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin etik standartları
  - Denetimli serbestlik uygulamalarında manevi danışmanlık ve rehberlik
  - Farklı ülkelerde cezaevleri manevi danışmanlık ve rehberlik uygulamaları
  - Mahkûmların rehabilitasyonu ve topluma kazandırılmasında manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetleri
  - Suça itilen çocuklara yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetleri
  - Şiddet, suçluluk ve suçluların psikolojisi
  - Yeniden suça yönelmede manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin yetersizliği
- 

#### Sağlık Hizmetlerinde Manevi Danışmanlık ve Rehberlik

---

- Hasta ve hasta yakınlarında umut ve manevi danışmanlık
  - Hastalık algısını anlamlandırma ve yorumlamada manevi danışmanlık hizmetleri
  - Hastalık ve umutsuzlukla başa çıkmada manevi danışmanlık ve rehberlik
  - Hastaneler dışındaki sağlık kuruluşlarında manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetleri
  - Hastanelerde dini hayat
  - Hastanelerde manevi danışmanlığın kurumsal yönetimi ve koordinasyonu
  - Hastanelerde manevi danışmanlık ve rehberliğin psikoteolojik temelleri
  - Hastanelerdeki manevi danışmanlık hizmetlerinde bibliyoterapik uygulamalar
  - Hastanelerdeki manevi danışmanlık hizmetlerinde iletişim becerileri
  - Hastanelerdeki manevi danışmanlık hizmetlerinde sağlık ve şifaiyileştirme ilişkisi sağlık sisteminde manevi rehabilitasyon ve sağlık hizmetleri
  - Hastanelerdeki manevi danışmanlık hizmetlerinde sosyal dışlanma
  - Hastanelerdeki manevi danışmanlık hizmetlerinde şefkat ve merhametin rolü ve fonksiyonu
  - Hastanelerdeki sağlık hizmetlerinde eşit haklar ve manevi danışmanlık ve rehberlik
  - Onkoloji servislerinde manevi danışmanlığın yeri ve önemi
  - Palyatif bakım hizmetlerinde manevi danışmanlığın yeri ve önemi
  - Sağlık hizmetlerinde dinî, etnik ve kültürel farklılıklar
  - Sağlık hizmetlerinde manevi yönelimli terapi ve psikolojik danışma uygulamaları
  - Sağlık kuruluşlarında manevi danışmanlık eğitimi ve etik konular
  - Tedavi ve iyileştirme süreçlerinde dini başa çıkma olarak duanın gücü ve fonksiyonu
  - Yas danışmanlığı ve manevi danışmanlık ilişkisi
  - Yas süreçlerinde manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetleri
  - Yoğun bakım hizmetlerinde manevi danışmanlığın yeri ve önemi
-

### **e.c. Oturum Başlıkları**

Türkiye’de manevi danışmanlık ve rehberlik alanında yapılan ikinci uluslararası bir organizasyon olması sebebiyle kongrede, birincisine göre daha dar ve tematik bir çerçeve çizilmesi hedeflenmiştir. Dolayısıyla gelen bildiri özetlerinden bilim kurulunun değerlendirmesi sonucunda ‘cezaevi ve sağlık kurumlarında manevi danışmanlık’ temalı çalışmalardan seçilen bildiriler, aşağıdaki tematik başlıklara göre planlanarak kongrede eş zamanlı oturumlar gerçekleştirilmiştir (bkz. Tablo-3).

Tablo-3:  
Kongre oturum başlıkları

- 
- Cezaevlerinde manevi danışmanlık rehberlik uygulaması ve eğitimi
  - Bağımlılık ve manevi danışmanlık ve rehberlik
  - Cezaevlerinde manevi danışmanlık ve rehberliğin etkileri
  - Cezaevlerinde manevi danışmanlık: türkiye deneyimi
  - Sağlık çalışanları ve manevi danışmanlık
  - Çok kültürlü toplumlarda manevi danışmanlık
  - Cezaevlerinde manevi danışmanlık: farklı ülke deneyimleri – 1
  - Cezaevlerinde manevi danışmanlık: farklı ülke deneyimleri – 11
  - Manevi danışmanlık hizmetleri ve eğitimi
  - Cezaevleri ve ilgili kurumlarda manevi danışmanlığın kapsamı
  - Kanser hastalarına yönelik manevi danışmanlık
  - Palyatif bakımda manevi danışmanlık ve rehberliğin yeri
  - Manevi danışmanlık – rehberlik ve pozitif psikoloji
  - Maneviyat içerikli terapiler ve manevi danışmanlık
  - Tarihsel süreçte ve günümüzde manevi danışmanlık
- 

### **e.d. Kongre Düzenleme Kurulu**

Nuri Tınaz, Marmara Üniversitesi & Değerler Eğitimi Merkezi  
Ali Ayten, Marmara Üniversitesi  
Bayram Demirtaş, Diyanet İşleri Başkanlığı  
Halil Ekşi, Marmara Üniversitesi  
Mustafa Koç, Balıkesir Üniversitesi & Manevi-Psikolojik Danışmanlık Uygulama ve Araştırma Merkezi – [MADMER]  
Mahmut Zengin, Sakarya Üniversitesi  
Hulusi Yiğit, Değerler Eğitimi Merkezi

Öte yandan kongrenin ön hazırlık süreci ve kongre sürecinde büyük bir özveriyle çalışan kongre sekreteryası ise şu isimlerden oluşmuştur: Fatma Reyhan Balcı, Değerler Eğitimi Merkezi; Chirin Achkar, Değerler Eğitimi Merkezi; Esra Babacan, Değerler Eğitimi Merkezi; M. Fatih Adak, Değerler Eğitimi Merkezi (bilimsel danışma kurulu için ayrıca bkz. Ek-1).

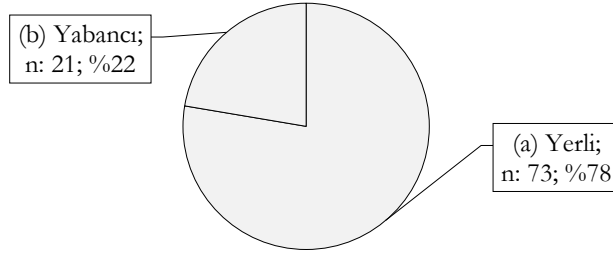
## f. Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde ise “II. Uluslararası Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi” hakkında bazı nitel parametrelere dayalı olarak üretilen bibliyometrik bulgular ve bunlara dayalı nicel ve nitel analizler yer almaktadır. Katılımcıları ve bildirileri temel alan iki ana tema kullanılarak üretilen bu bibliyometrik bulgular, kendi içinde dört ayrı alt nitel parametre kullanılarak analiz edilmiştir.

### f.a. Katılımcılara Göre Bibliyometrik Bulgular

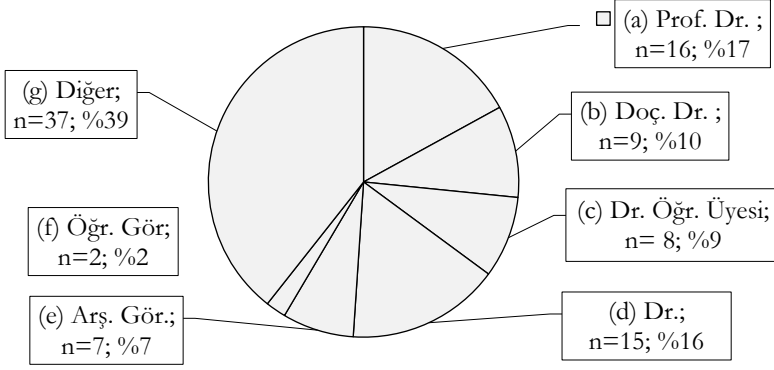
II. Uluslararası Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi’nde yer alan katılımcıların biyografik bilgileri üzerine “(a) katılımcı türü, (b) katılımcı akademik unvan türü, (c) yazar sayısı, (d) yazarın çalıştığı kurum türü” parametrelerine göre yapılan bibliyometrik analizler aşağıdaki gibidir:

Grafik-1:  
Katılımcı türü  
(n=94)



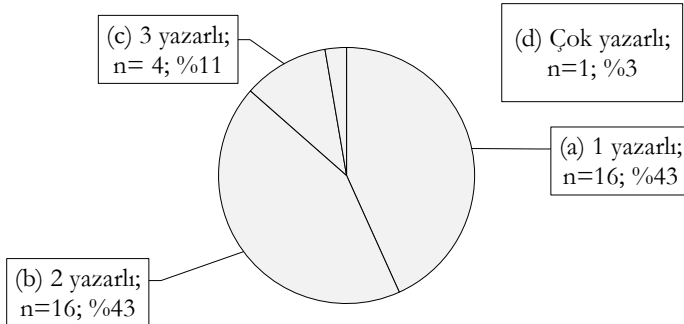
Yukarıdaki Grafik-1’de katılımcı türüne ilişkin bulgular yer almaktadır. Buna göre kongreye katılan toplam 94 katılımcıdan 73’ünün (%76) yerli katılımcı, 21’inin ise (%24) yabancı katılımcı olduğu belirlenmiştir. Belirtilen parametreye göre kongreye katılan toplam 94 katılımcının nicel dağılımları incelendiğinde, büyük çoğunluğunun (n=73) yerli katılımcı olduğu görülmektedir.

Grafik-2:  
Katılımcıların akademik unvan türü  
(n=94)



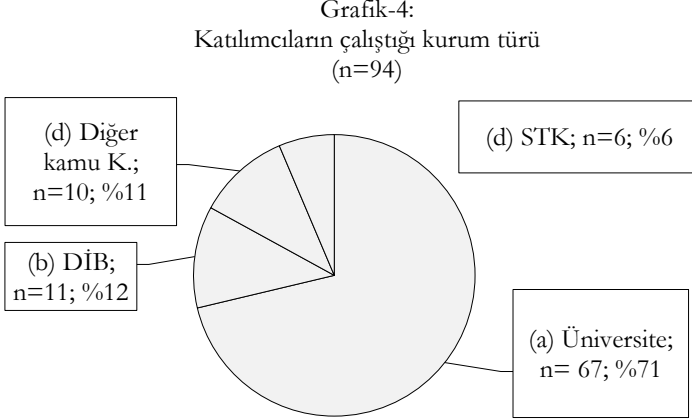
Yukarıdaki Grafik-2’de kongreye katılan bildiri yazarlarına ilişkin akademik unvanların dağılımı yer almaktadır. Buna göre 16 katılımcının (%17) profesör doktor, 9’unun doçent doktor (%10), 8 katılımcının ise doktor öğretim üyesi (%9) olduğu belirlenmiştir. Ayrıca yine 15 katılımcının doktor (%16), 7’sinin araştırma görevlisi (%7), 2 katılımcının öğretim görevlisi (%2) ve son olarak 37 katılımcının (%39) ise belirlenen bu akademik unvanların dışında veya herhangi bir akademik unvanının olmadığı saptanmıştır. Belirtilen parametreye göre kongreye katılan toplam 94 katılımcının akademik unvanlarına göre nicel dağılımları incelendiğinde, büyük çoğunluğunun diğer (n=37) ve profesör doktor (n=16) katılımcılardan oluştuğu kaydedilmiştir.

Grafik-3:  
Yazar sayısı  
(n=94)



Yukarıdaki Grafik-3’te bildirilerin yazar sayılarına göre dağılımı

yer almaktadır. Buna göre 16 bildirinin (%43) tek yazarlı, 16 bildirinin (%43) iki yazarlı, 4 bildirinin (%11) üç yazarlı ve 1 bildirinin de çok yazarlı (%3) hazırlandığı tespit edilmiştir. Buna göre bildirilerin çoğunluğunun (n=16) bir ve iki yazarlı olarak hazırlandığı, oldukça sınırlı sayıda bildirinin de çok yazarlı (n=1) olarak kaleme alındığı belirlenmiştir.



Yukarıdaki Grafik-4’te katılımcıların çalıştığı kurum türlerinin nicel dağılımı yer almaktadır. Buna göre 67 katılımcının (%71) Türkiye’deki ve dünyadaki çeşitli üniversitelerde yerli ve yabancı akademisyen olarak çalıştığı, 11 katılımcının (%12) Diyanet İşleri Başkanlığı’nın merkez ve taşra teşkilatlarında personel olarak çalıştığı, 10 katılımcının (%11) ise Adalet ve Sağlık Bakanlığı gibi diğer kamu kurumlarında çeşitli unvanlarla çalıştıkları tespit edilmiştir. Öte yandan son olarak da 6 katılımcının (%6) çeşitli sivil toplum örgütlerinde araştırmacı olarak çalıştıkları bulgusuna ulaşılmıştır. Katılımcıların çalıştıkları kurumlar incelendiğinde, en çok üniversitelerde (n=67) en az da sivil toplum kuruluşlarında (n=6) çalışanların yoğunluk kazandığı ortaya çıkmıştır.

### f.b. Bildirilere Göre Bibliyometrik Bulgular

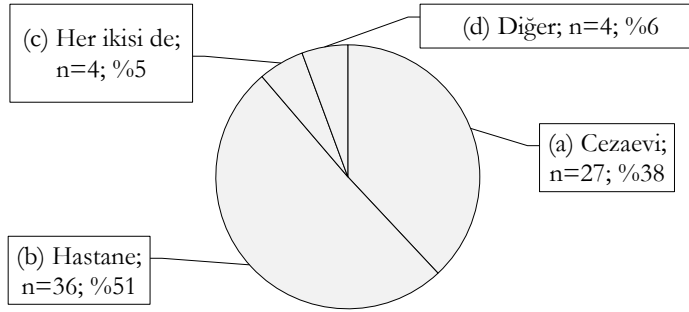
II. Uluslararası Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi’nde sunulan bildirilerin bibliyometrik bilgileri üzerine “(a) bilimsel aktivite ve bildiri türü, (b) bildirilerin tematik konu içerikleri, (c) bildirilerin metodolojik deseni, (d) bildirilerin veri toplama yöntemi türleri” parametrelerine göre yapılan bibliyometrik analizler aşağıdaki gibidir:

Tablo-4:  
Bilimsel aktivite ve bildiri türü  
(n=73)

T e m a l a r	n	%
Bilimsel aktivite türü		
(a) Konferans sunumu	1	1
(b) Panel sunumu	1	1
(c) Bildiri sunumu (S+P)	71	98
T o p l a m	73	100
Bildiri türü		
(a) Sözel bildiri	63	89
(b) Poster bildiri	8	11
T o p l a m	71	100

Kongredeki bilimsel aktivite ve bildiri türlerine göre dağılımlar Tablo-4'te yer almaktadır. Buna göre bilimsel ürünlerin öncelikle aktivite parametresine göre dağılımları incelendiğinde; kongrede 1 konferans sunumu (%1), 1 panel sunumu (%1) ve sözel + poster olmak üzere toplam 71 bildiri sunumu (%98) yapıldığı görülmüştür. Dolayısıyla bilimsel aktivite türü bağlamında elde edilen bibliyometrik verilere bakıldığında en fazla akademik aktivitenin bildiri sunumu (n=71) olduğu gözlenmiştir. Elde edilen bu veriler içerisinde de sunumu yapılan bildirilerin 63 adedinin sözel bildiri (%89), 8 adedinin ise poster bildiri (%11) olduğu kaydedilmiştir.

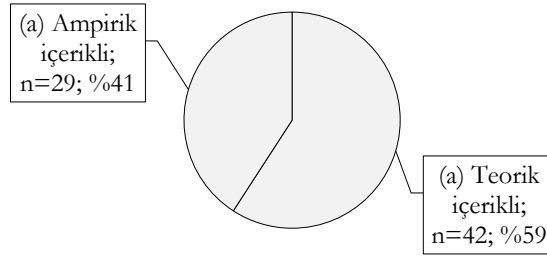
Grafik-5:  
Bildirilerin tematik konu içerikleri  
(n=71)



Bildirilerin tematik konu içeriklerine göre dağılımları yukarıdaki Grafik-5'te yer almaktadır. Bu çerçevede elde edilen bibliyometrik veri dağılımları incelendiğinde, 36 bildirinin (%51) sağlık kuruluşlarında verilen manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetleriyle ilgili olduğu, 27 bildirinin (%38) cezaevlerinde verilen manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetleriyle ilgili olduğu saptanmıştır. Bunun yanı sıra 4 bildirinin (%5) de

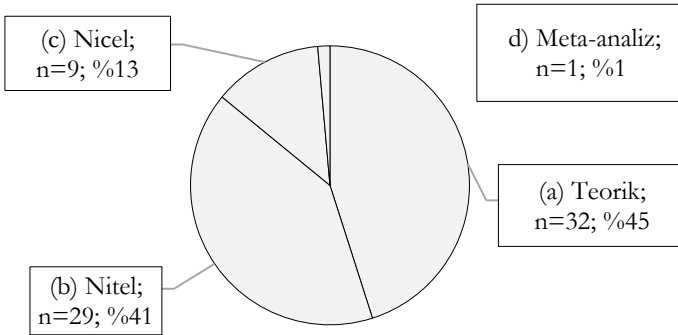
içerik olarak hem hastane hem de cezaevleriyle ilgili olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca yine konuyla ilgili yapılan bibliyometrik analizde kalan 4 bildirinin (%6) ise genel konular kapsamında eğitim ve ölçek gibi alt konu içeriklerine sahip olduğu tespit edilmiştir. Buna göre en çok bildiri sunumu yapılan tematik konunun “hastane” (n=36), en az bildiri sunumu yapılan konuların ise “her ikisi” ve “diğer” (n=4) olduğu saptanmıştır.

Grafik-6:  
Bildirilerin metodolojik deseni  
(n=71)



Yukarıdaki Grafik-6’da bildirilerin metodolojik desenine ilişkin nicel bulguların dağılımı verilmiştir. Buna göre sözel ve poster olmak üzere toplam 71 bildirinin 42 adedinin (%59) kuramsal yaklaşım temeline dayalı teorik içerikli, 29 adedinin de (%41) nitel, nicel ve karma yaklaşımlarla yapılmış ampirik içerikli çalışmalardan oluştuğu belirlenmiştir. Bu bibliyometrik verilere göre kongrede en fazla bildirinin (n=42) teorik içerikli olarak hazırlanıp sunulduğu görülmüştür.

Grafik-7:  
Bildirilerin veri toplama yöntemi türleri  
(n=71)





Yukarıdaki Grafik-7’de kongrede sunulan bildirilerin veri toplama yöntemi türlerine ilişkin bulguların bibliyometrik dağılımı verilmektedir. Buna göre teorik içerikli 32 bildiri (%45) veri toplama yöntemi olarak dokümantasyon, geri kalan 39 bildirin 1 adedinde (%1) meta-analiz, 29 adedinde (%41) ise nitel yaklaşıma yer verilirken 9 adedinde (%13) nicel yöntemin kullanıldığı saptanmıştır. Dolayısıyla en fazla kullanılan veri toplama yönteminin dokümantasyon (n=32), en az kullanılanın ise meta-analiz (n=1) olduğu söylenebilir.

## **S o n u ç**

Türkiye’de manevi danışmanlık ve rehberlik çalışmaları gerek akademik araştırma alanı olarak gerekse uygulama boyutuyla henüz yeni tanınmaya başlamıştır. Bu çerçevede manevi danışmanlık ve rehberlik alanına ilişkin Türkiye’de ikinci olarak uluslararası düzeyde bir kongrenin yapılmış olması dikkate değer bir durumdur. Adı geçen bu akademik etkinlik, uzak gelecekte bu alanda yazılacak olan Türk manevi danışmanlık ve rehberlik tarihi için kayda değer bir gelişme olarak değerlendirilebilir.

Bu makalede, 22-24 Kasım 2018 tarihleri arasında İstanbul’da gerçekleştirilen “II. Uluslararası Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi”nde yer alan tüm bilimsel aktiviteler analiz edilmiştir. Bu kapsamda, adı geçen bu kongrede sunulan sözel ve poster bildirilerin yanı sıra katılımcı profillerine ilişkin bulgular da belirlenen çeşitli nitel parametreler çerçevesinde değerlendirilmiştir.

Manevi danışmanlık ve rehberlik alanında Türkiye’de ikinci kez yapılan bu uluslararası kongreyle ilgili olarak genel bir bibliyometrik değerlendirme sonucunda ulaşılan nitel ve nicel bulgular aşağıdaki şekilde özetlenmiştir:

### **(a)-Katılımcılara ilişkin değerlendirmeler:**

(a.a.) Kongrede toplam 94 katılımcı yer almıştır. Bunların nicel dağılımları incelendiğinde ise büyük çoğunluğunun (%76) yerli katılımcı olduğu saptanmıştır.

(a.b.) Bu 94 katılımcının akademik unvanlarına göre nicel dağılımlarına bakıldığında, büyük çoğunluğunun profesör doktor-[Prof. Dr.] (%17) unvanına sahip katılımcılardan oluştuğu görülmüştür.

(a.c.) Kongreye katkı sunan katılımcıların sunmuş oldukları bildirilere yazar sayıları açısından bakıldığında ise sunulan bildirilerin büyük çoğunluğunun tek (%43) ve iki (%43) yazarlı olarak hazırlandığı belirlenmiştir.

(a.d.) Katılımcılar arasından bildirimleri hazırlayan birinci yazarların çalıştığı kurum türlerine göre nicel dağılımları incelendiğinde, en çok bildiri sunan katılımcıların üniversitelerde (%71) akademisyen olarak çalıştıkları ortaya çıkmıştır.

(b)-Bildirilere ilişkin değerlendirmeler:

(b.a.) Kongrede toplam olarak 73 bilimsel aktivite yapılmıştır. Bunların en azının panel sunumu, en çoğunun ise sözel ve poster olmak üzere bildiri sunumu olduğu gözlenmiştir.

(b.b.) Kongrede toplam olarak 71 bildiri sunulmuştur. Sunulan bu bildirimlerin 63 adedinin sözel bildiri (%89), 8 adedinin ise poster bildiri (%11) olduğu kaydedilmiştir.

(b.c.) Sunulan 63 sözel bildiriden 47 adedinin Türkçe (%75), 16 adedinin ise İngilizce olarak (%25) sunulduğu saptanmıştır. Ayrıca poster bildirimlerin tümünün Türkçe olduğu görülmüştür.

(b.d.) Kongrede sunulan bildirimlerin tematik konu içeriklerine göre nicel dağılımlarına bakıldığında ise en çok 'hastane' üst başlığı altında (%51) bildiri sunumunun yapıldığı görülmüştür. Bu duruma, yeni bir hizmet formu olarak Türkiye'deki manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin kronolojik olarak önce hastanelerde başlamasının sebep olduğu düşünülebilir. Öte yandan en az bildirinin 'her ikisi' ve 'diğer' alanlarla ilgili olduğu saptanmıştır.

(b.e.) Sunulan 71 sözel bildirinin metodolojik desenine göre nicel dağılımları incelendiğinde, büyük çoğunluğunun teorik içerikli (%59) bir metodolojik yapıdan oluştuğu görülmüştür.

(b.f.) Yine bu bildirimlerin veri toplama yöntemine göre nicel dağılımlarına bakıldığında da, en fazla 'dokümantasyon' veri toplama yönteminin (%45) kullanıldığı söylenebilir.

"II. Uluslararası Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi" üzerine bazı bibliyometrik analizlerin yapıldığı bu çalışmadan elde edilen sonuçlara ilişkin bu alanda çalışacak alan pratisyenlerine ve akademisyenlerine şu önerilerde bulunulabilir:

- Türk din psikolojisi lisansüstü tez çalışmalarında, manevi danışmanlık ve rehberlik üzerine yapılacak konulara önem ve öncelik verilmelidir.

- Şu anda var olan ilahiyat fakülteleri ile İslami ilimler fakültelerinin lisans programlarında halen zorunlu olarak verilen 'din psikolojisi'

dersinin yanı sıra mutlaka zorunlu ve/veya seçmeli olarak ‘manevi danışmanlık ve rehberlik’ dersi konulmalıdır.

- Türkiye’deki yüksek din eğitimi bağlamında ilahiyat fakültelerinde lisans düzeyinde mutlaka bölümlenme esasına dayalı bir lisans eğitime ve dolayısıyla diploma sistemine geçilmelidir. Bu bağlamda ilahiyat fakültelerinde din psikoloğu Koç (2018) tarafından yüksek din öğretiminde yeni bir paradigma olarak önerilen ‘manevi danışmanlık ve rehberlik bölümü’ açılmalıdır (adı geçen öneriye ilişkin ayrıntılı bilgi için bkz. Koç, 2018: 347-398).

- İkincisi yapılan bu kongrenin bundan sonraki yıllarda yine numara temeline dayalı bir yaklaşımla fakat tematik konu belirlenmesi yönüyle mutlaka devamlılığı sağlanmalıdır. Zira böyle uluslararası kurumsal bir organizasyon hem bundan sonra yapılacak olan çalışmalara yol göstermek hem de alanın Türkiye’deki farkındalığını arttırmak için önemlidir.

- Metodolojik olarak alanda yapılacak nitel araştırmalara dayanan Türkiye’ye özgü ‘hastane’ ve ‘cezaevi’ kurumlarında yerli bir model geliştirme çalışmalarına ağırlık verilmelidir.

- Bu makale, sadece 2018 yılında yapılan “II. Uluslararası Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi”nin bibliyometrik analizleriyle sınırlandırılmıştır. Dolayısıyla bundan sonra adı geçen bu kongrenin devamı olarak yapılacak kongreler üzerine –örneğin bu makalede kullanılan metodolojik yaklaşım kullanılarak- bibliyometrik çalışmalar yapılmalıdır. Zira alanda yeni çalışacak genç kuşak akademisyenler için bu türden yayınlanacak çalışmalar, araştırmalarının içeriklerine yön vermesi ve literatür taraması süreçlerinde zaman kazandırması bakımından önemlidir.

### **Kaynaklar**

Aybey, S. (2018). Türkiye’deki din eğitimi çalışmaları bağlamında ‘Uluslararası Yüksek Din Öğretimi Kongresi’ (2017) üzerine bibliyometrik analizler. *Amasya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 6 (10), 415-430.

Ayten, A. & Koç, M. & Tınaz, N. & Doğan, M. A. [ed.]. (2016c). *Religious-spiritual counselling & care*. İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları. (376 s.).

Ayten, A. & Koç, M. & Tınaz, N. [ed.]. (2016a). *Manevi danışmanlık ve rehberlik-I*. İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları. (480 s.).

Ayten, A. & Koç, M. & Tınaz, N. [ed.]. (2016b). *Manevi danışmanlık ve rehberlik-II*. İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları. (416 s.).

Ayten, A. ve ark. [ed.]. (2019a). *Sağlık hizmetlerinde manevi danışmanlık ve rehberlik*. İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları (343 s.)

Ayten, A. ve ark. [ed.]. (2019b). *Cezai hizmetlerinde manevi danışmanlık ve rehberlik*. İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları (376 s.)

Clebsch, W. & Jaekle, C. (1964). *Pastoral care in historical perspective*. New Jersey: Prentice-Hall.

Clinebell, H. J. (1966). *Basic types of pastoral counseling*. Nashville: Abingdon.

Ekşi, H. & Keçeci, B. (2020). Manevi yönelimli psikolojik danışmanlığın kültürel temelleri. [içinde] H. Ekşi (ed.), *Manevi yönelimli psikolojik danışma* (ss. 69-90). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Foskett, J. & Jacobs, M. (1994). Pastoral counselling. (içinde) W. Dryden, D. Charles-Edwards, & R. Woolfe (Eds.). *Handbook of counselling in Britain*. London: Routledge.

Foskett, J. & Lynch, G. (2001). Pastoral counselling in Britain: An introduction. *British Journal of Guidance & Counselling* 29 (4), 373-379.

Greenwald, C. A. ve ark. (2011). A study of identity of pastoral counselors. *American Journal of Pastoral Counseling*, 7 (4), 51-69.

II. Uluslararası Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi (2018). *Kongre program kitapçığı*. İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi. (15 s.).

II. Uluslararası Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi (2018). *Resmi internet sitesi*. İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi. (<http://mdrk.org/tr>), [Erişim: Mart 2020].

Karasar, N. (1995). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler*. (7. Baskı). Ankara: 3 A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.

Koç, M. (2016). Türkiye'deki manevi danışmanlık ve rehberlik çalışmalarını bağlamında 'I. Uluslararası Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi' (2016) üzerine bibliyometrik analizler. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4 (2), 37-94.

Koç, M. (2018). Yüksek din öğretiminde yeni bir paradigma olarak bölünme: 'Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü' önerisi. [içinde] *Yüksek din eğitimi* [ed. Z. Şeyma Altın], (ss. 347-398). İstanbul: Değerler Eğitimi Merkezi Yayınları.

Lartey, E. Y. (2003). *In living color: an intercultural approach to pastoral care and counselling*. Philadelphia: Jessica Kingsley.

Ok, Ü. (2012). Dini danışmanlık: Tanımı ve tarihi. (içinde) *Dini danışmanlık ve din hizmetleri*. (ed.). N. Altaş & M. Köylü. (ss. 38-58). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Şahin, S. & Acun, A. (2015). Turist rehberliği alanının bibliyometrik profili (Ulusal turizm kongreleri bildirileri). *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18 (34), 213-234.

Yıldırım, A. & Şimşek H. (2005). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.

## E k l e r

### Ek-1:

### Kongre programı

**MDR**

**II. ULUSLARARASI MANEVİ DANIŞMANLIK  
ve REHBERLİK KONGRESİ**

**22**  
**23**  
**24**

**Cezaevlerinde Manevi Danışmanlık Hizmetleri ve Eğitimi**  
Bağimsizlik ve Manevi Danışmanlık Cezaevlerinde Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetleri Sağlık Çalışanları ve Manevi Danışmanlık Cezaevlerinde Manevi Danışmanlık Hizmetleri ve Eğitimi

**Manevi Danışmanlık Hizmetleri ve Eğitimi Cezaevleri ve İlgili Kurumlarında Manevi Danışmanlığın Kapsamı**  
Manevi Danışmanlık Hizmetleri ve Eğitimi Cezaevleri ve İlgili Kurumlarında Manevi Danışmanlığın Kapsamı

**Cezaevlerinde Manevi Danışmanlık Hizmetleri ve Eğitimi**  
Cezaevlerinde Manevi Danışmanlık Hizmetleri ve Eğitimi

**www.mdrk.org**

**ensar vakfı**

**dem**  
Değerler Eğitimi Merkezi  
Center for Values Education

**29 MAYIS**

**İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ**



II. ULUSLARARASI MANEVİ DANIŞMANLIK | SECOND INTERNATIONAL CONGRESS on  
ve REHBERLİK KONGRESİ | RELIGIOUS-SPIRITUAL COUNSELLING & CARE

#### BİLİM KURULU

Aasim I. Padela, Michigan Üniversitesi, ABD  
Abdulkerim Bahadır, N. Erbakan Üniversitesi  
Ahmet Albayrak, Uludağ Üniversitesi  
Ali Köse, Marmara Üniversitesi  
Ali Rıza Abay, Yalova Üniversitesi  
Asım Yapıcı, Çukurova Üniversitesi  
Ayşe Zişan Furat, İstanbul Üniversitesi  
Bünyamin Albayrak, T.C. Diyanet İşleri Başkanlığı  
Enzo Pace, Padua Üniversitesi, İtalya  
Farid Alatas, Singapur Ulusal Üniversitesi, Singapur  
Faruk Karaca, Atatürk Üniversitesi  
Gülüşan Göcen, İstanbul Üniversitesi  
Harold G. Koenig, Duke Üniversitesi, ABD  
Hasan Kaplan, Onsekiz Mart Üniversitesi  
Hasan Kayıklık, Çukurova Üniversitesi  
Hasan Meydan, Bülent Ecevit Üniversitesi  
Hayati Hökelekli, Emekli Prof. Dr., Uludağ Üniversitesi  
Hisham AbuRaiya, Tel Aviv Üniversitesi, İsrail  
Hossein Godazgar, İskoçya, Birleşik Krallık  
Huriye Martı, T.C. Diyanet İşleri Başkanlığı  
Imran Awan, Birmingham City Üniversitesi, İngiltere  
İbrahim Aşlamacı, İnönü Üniversitesi  
İbrahim Gürses, Uludağ Üniversitesi  
İhsan Çapcıoğlu, Ankara Üniversitesi  
Kadir Canatan, Sabahattin Zaim Üniversitesi  
Madaim Yanık, İbni Haldun Üniversitesi  
Masoumeh Velayeti, İskoçya, Birleşik Krallık  
Maulana Muhammad Mansur Ali, İngiltere  
Mehmet Ali Doğan, İstanbul Teknik Üniversitesi  
Mehmet Emin Köktaş, Sabahattin Zaim Üniversitesi  
Melih Çoban, Marmara Üniversitesi  
Mohamed Ajouaou, Free Üniversitesi, Hollanda  
Muammer Cengil, Hitit Üniversitesi  
Muhammad Tavakol, Tehran Üniversitesi, İran  
Murteza Bedir, İstanbul Üniversitesi  
Musa Taşdelen, Sakarya Üniversitesi  
Mustafa Kemal Şan, Sakarya Üniversitesi  
Mustafa Köylü, Ondokuz Mayıs Üniversitesi  
Mustafa Merter, Psikiyatrist  
Mustafa Sinanoğlu, 29 Mayıs Üniversitesi  
Mustafa Ulu, Erciyes Üniversitesi  
Necdet Subaşı, T.C. Başbakanlık

Nurullah Altaş, Marmara Üniversitesi  
Orhan Gürsu, Akdeniz Üniversitesi  
Ömer Faruk Ocakoğlu, Kırklareli Üniversitesi  
Ömer Faruk Söylev, Dumlupınar Üniversitesi  
Ömer Miraç Yaman, İstanbul Üniversitesi  
Recep Kaymakcan, Değerler Eğitimi Merkezi  
Sevde Düzgüner, Marmara Üniversitesi  
Seyid Javad Miri, İran  
Stephen Hunt, The West of England Üniversitesi, İngiltere  
Talip Yiğit, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi  
Turgay Şirin, Sabahattin Zaim Üniversitesi  
Wahiba AbuRas, Adelphi Üniversitesi, ABD  
Wing Hong Chui, Hong Kong City Üniversitesi, Çin  
Z. Şeyma Altın, İstanbul Üniversitesi

#### Düzenleme Kurulu Başkanı

Nuri Tınaz, Marmara Üniversitesi

#### Düzenleme Kurulu Üyeleri

Ali Ayten, Marmara Üniversitesi  
Bayram Demirtaş, T.C. Diyanet İşleri Başkanlığı  
Halil Ekşi, Marmara Üniversitesi  
Mustafa Koç, Balıkesir Üniversitesi  
Mahmut Zengin, Sakarya Üniversitesi  
Hulusi Yiğit, Değerler Eğitimi Merkezi

#### Sekreteryası

Fatma Reyhan Balcı, Değerler Eğitimi Merkezi



II. ULUSLARARASI MANEVİ DANIŞMANLIK ve REHBERLİK KONGRESİ | SECOND INTERNATIONAL CONGRESS on RELIGIOUS-SPIRITUAL COUNSELLING & CARE

### SCIENTIFIC BOARD

Aasim I. Padela, University of Michigan, USA  
 Abdulkerim Bahadır, N. Erbakan University, Turkey  
 Ahmet Albayrak, Uludağ University, Turkey  
 Ali Köse, Marmara University, Turkey  
 Ali Rıza Abay, Yalova University, Turkey  
 Asım Yapıcı, Çukurova University, Turkey  
 Ayşe Zişan Furat, İstanbul University, Turkey  
 Bünyamin Albayrak, Presidency of Religious Affairs, Turkey  
 Enzo Pace, University of Padua, Italy  
 Farid Alatas, National University of Singapore, Singapore  
 Faruk Karaca, Atatürk University, Turkey  
 Gülüşan Göcen, İstanbul University, Turkey  
 Harold G. Koening, Duke University, USA  
 Hasan Kaplan, Onsekiz Mart University, Turkey  
 Hasan Kayıklık, Çukurova University, Turkey  
 Hasan Meydan, Bülent Ecevit University, Turkey  
 Hayati Hökelekli, Emeritus Prof., Uludağ University, Turkey  
 Hisham AbuRaiya, Tel Aviv University, Israel  
 Hossein Godazgar, Scotland, UK  
 Huriye Martı, Presidency of Religious Affairs, Turkey  
 Imran Awan, Birmingham City University, UK  
 İbrahim Aşlamacı, İnönü University, Turkey  
 İbrahim Gürses, Uludağ University, Turkey  
 İhsan Çapcıoğlu, Ankara University, Turkey  
 Kadir Canatan, Sabahattin Zaim University, Turkey  
 Madaim Yanık, Ibn Haldun University, Turkey  
 Masoume Velayeti, Scotland, UK  
 Maulana Muhammad Mansur Ali, England  
 Mehmet Ali Doğan, İstanbul Technical University, Turkey  
 Mehmet Emin Köktaş, Sabahattin Zaim University, Turkey  
 Melih Çoban, Marmara University, Turkey  
 Mohamed Ajouaou, Free University, The Netherlands  
 Muammer Cengil, Hitit University, Turkey  
 Muhammad Tavakol, University of Tehran, Iran  
 Murteza Bedir, İstanbul University, Turkey  
 Musa Taşdelen, Sakarya University, Turkey  
 Mustafa Kemal Şan, Sakarya University, Turkey  
 Mustafa Köylü, Ondokuz Mayıs University, Turkey  
 Mustafa Merter, Freelance Psychiatrist, Turkey  
 Mustafa Sinanoğlu, İstanbul May 29 University, Turkey  
 Mustafa Ulu, Erciyes University, Turkey  
 Necdet Subaşı, The Republic of Turkey Prime Ministry, Turkey

Nurullah Altaş, Atatürk University, Turkey  
 Orhan Gürsu, Akdeniz University, Turkey  
 Ömer Faruk Ocakoğlu, Kırklareli University, Turkey  
 Ömer Faruk Söylev, Dumlupınar University, Turkey  
 Ömer Miraç Yaman, İstanbul University, Turkey  
 Recep Kaymakcan, Centre for Values Education, Turkey  
 Sevede Düzgüner, Marmara University, Turkey  
 Seyed Javad Miri, Iran  
 Stephen Hunt, University of the West of England, UK  
 Talip Yiğit, İstanbul 29 Mayıs University, Turkey  
 Turgay Şirin, Sabahattin Zaim University, Turkey  
 Wahiba AbuRas, University of Adelphi, USA  
 Wing Hong Chui, City University of Hong Kong, China  
 Z. Şeyma Altın, İstanbul University, Turkey

### Congress Chairman

Nuri Tınaz, Marmara University, Turkey

### Local Organising Scientific Committee

Ali Ayten, Marmara University, Turkey  
 Bayram Demirtaş, Presidency of Religious Affairs, Turkey  
 Halil Ekşi, Marmara University, Turkey  
 Mustafa Koç, Balıkesir University, Turkey  
 Mahmut Zengin, Sakarya University, Turkey  
 Hulusi Yiğit, Center for Values Education, Turkey

### Congress Secretariat

Fatma Reyhan Balcı, Center for Values Education, Turkey





II. ULUSLARARASI MANEVİ DANIŞMANLIK ve REHBERLİK KONGRESİ | SECOND INTERNATIONAL CONGRESS on RELIGIOUS-SPIRITUAL COUNSELLING & CARE

**22 KASIM | PERŞEMBE**

**A SALONU**

13:00 - 14:00 : Kayıt

14:00 - 15:30 : Açılış ve Protokol Konuşmaları

15:30 - 16:00 : Ara

16:00 - 17:00 : Açılış Paneli

17:00 - 17:45 : Açılış Konferansı

**Çok Kültürlü bir Bakış Açısından Maneviyatın, Hasta Danışmanlığına Entegrasyonunu Sağlamak**  
Harold G. Koenig / Duke Üniversitesi Sağlık Merkezi, ABD

**23 KASIM CUMA**

9:00 - 18:00 : I, II, III ve IV. Eşzamanlı Oturumlar

**24 KASIM CUMARTESİ**

9:00 - 17:30 : V, VI, VII ve VIII. Eşzamanlı Oturumlar

17:30 - 18:00 : Kapanış ve Değerlendirme



II. ULUSLARARASI MANEVİ DANIŞMANLIK ve REHBERLİK KONGRESİ | SECOND INTERNATIONAL CONGRESS on RELIGIOUS-SPIRITUAL COUNSELLING & CARE

**22 NOVEMBER | THURSDAY**

**A SALONU**

13:00 pm - 14:00 pm: Registration

14:00 pm - 15:30 pm: Welcoming and Protocol Speeches

15:30 pm - 16:00 pm: Reception

16:00 pm - 17:00 pm: Plenary Panel

17:00 pm - 17:45 pm: Opening Speech

**Integrating Spirituality into Patient Care from a Multicultural Perspective**  
Harold G. Koenig / Duke University Medical Center, USA

**23 NOVEMBER FRIDAY**

9:00 am - 18:00 pm: Parallel Sessions I, II, III and IV

**24 NOVEMBER SATURDAY**

9:00 am - 17:30 pm: Parallel Sessions V, VI, VII and VIII

17:30 pm - 18:00 pm: General Assessment and Closing Remarks



II. ULUSLARARASI MANEVI DANIŞMANLIK ve REHBERLİK KONGRESİ | SECOND INTERNATIONAL CONGRESS on RELIGIOUS-SPIRITUAL COUNSELLING & CARE

23 KASIM | CUMA

I. Oturum: 09:00 – 10:30

### A SALONU

**Cezaevlerinde Manevi Danışmanlık Rehberlik Uygulaması ve Eğitimi**

**Oturum Başkanı: Kemal Ataman / Marmara Üniversitesi**

- Amerikan Hapishanelerinde Kadın Mahkumlara Uygulanan Seçili Manevi Destek ve Rehberlik Programları**  
Hatice Koç Kanca / Diyanet İşleri Başkanlığı
- Diyanet İşleri Başkanlığının Cezaevlerindeki Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetleri (1950-2017): Sınırlılıklar ve Bir Eğitim Programı Önerisi**  
Mustafa Koç / Balıkesir Üniversitesi
- Cezaevi Vaizlerinin Mesleki Yeterlilikleri üzerine Nitel bir Araştırma**  
Zeynep Kaya / Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi
- Denetimli Serbestlik Uygulamalarında Manevi Danışmanlık ve Rehberlik**  
Şükrü Bilgiç / Adalet Bakanlığı

### B SALONU

**Bağımlılık ve Manevi Danışmanlık ve Rehberlik**

**Oturum Başkanı: Ömer Miraç Yaman / İstanbul Üniversitesi**

- Bağımlılığın Rehabilitasyon Sürecinde Maneviyat/İnanç Temelli Yaklaşım: Bir Model Geliştirme Denemesi**  
Kültegin Ögel / Moodist Psikiyatri ve Nöroloji Hastanesi  
Ali Ayten / Marmara Üniversitesi  
Nihal İşbilen Esendir / Diyanet İşleri Başkanlığı  
Melike Şimşek / Yeşilay Danışmanlık Merkezi  
Burcu Çetin Şeker / Yeşilay Danışmanlık Merkezi
- Bağımlı Rehabilitasyon Sürecinde Manevi Terapi Modeli: Olgu Örneği**  
Bayram Ayaz / İstanbul Üniversitesi
- Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi Sürecine ve Tedavi Sonrasında Manevi Destek Hizmetinin Katkısı**  
Mevlüt Kaya / Ondokuz Mayıs Üniversitesi  
Fatih Ergin / Samsun İl Müftülüğü
- Ceza Adaleti Deneyimine Sahip Olanlar dahil, Bağımlılıktan Kurtulan Kişiler Arasındaki Maneviyat Algıları: Fenomenolojik Bir Model**  
İsa Ceylan / Ankara Üniversitesi  
Liam Metcalf-White / Chester Üniversitesi, İngiltere

**Çay & Kahve Arası: 10:30 – 11:00**



II. ULUSLARARASI MANEVİ DANIŞMANLIK | SECOND INTERNATIONAL CONGRESS on  
ve REHBERLİK KONGRESİ | RELIGIOUS-SPIRITUAL COUNSELLING & CARE

**23 NOVEMBER | FRIDAY**

**Session I: 09:00am – 10:30am**

## HALL A

### Spiritual Counselling and Care Training and Practices in Prisons Services

**Session Chair: Kemal Ataman / Marmara University, Turkey**

1. **Selected Spiritual Counselling and Care Programmes Applications for Women inmates in American Prisons**  
Hatice Koç Kanca / Presidency of Religious Affairs, Turkey
2. **The Presidency of Religious Affairs' Spiritual Counselling and Care Services in Prisons (1950-2017): Their Limitations and a Training Program Proposal**  
Mustafa Koç / Balıkesir University, Turkey
3. **A Qualitative Study on the Professional Qualifications of Prison Preachers**  
Zeynep Kaya / Ankara Sosyal Bilimler University, Turkey
4. **Spiritual Counselling and Care in Probation Practices**  
Şükrü Bilgiç / Ministry of Justice, Turkey

## HALL B

### Addiction and Spiritual Counselling and Care

**Session Chair: Ömer Miraç Yaman / Istanbul University, Turkey**

1. **Spirituality / Faith Based Approach in the Addiction Rehabilitation Process: An Attempt to Develop a Model**  
Kültegin Ögel / Moodist Psychiatry and Neurology Hospital, Turkey  
Ali Ayten / Marmara University, Turkey  
Nihal İşbilen Esendir / Presidency of Religious Affairs, Turkey  
Melike Şimşek / Yesilay Counselling Center, Turkey  
Burcu Çetin Şeker / Yesilay Counselling Center, Turkey
2. **Spiritual Therapy Model in Addiction Rehabilitation Process: A Sample Case**  
Bayram Ayaz / Istanbul University, Turkey
3. **Contributions of the Spiritual Counselling and Care Services to Alcohol and Substance Addiction during the Treatment and after**  
Mevlüt Kaya / Ondokuz Mayıs University, Turkey  
Fatih Ergin / Mufti Office of Samsun City, Turkey
4. **Perceptions of Spirituality among People those who Recovered from Addiction, including those who were Convicted Criminals: A Phenomenological Model**  
İsa Ceylan / Ankara University, Turkey  
Liam Metcalf-White / University of Chester, UK

**Tea & Coffee Break: 10:30 – 11:00**

| 7 |



II. ULUSLARARASI MANEVİ DANIŞMANLIK ve REHBERLİK KONGRESİ | SECOND INTERNATIONAL CONGRESS on RELIGIOUS-SPIRITUAL COUNSELLING & CARE

23 KASIM | CUMA

II. Oturum: 11:00 – 12:30

## A SALONU

**Cezaevlerinde Manevi Danışmanlık ve Rehberliğin Etkileri**

**Oturum Başkanı: Mehmet Emin Köktaş / İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi (İZU)**

- 1. Cezaevlerinde Verilecek Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetleri**  
Muammer Cengil / Hitit Üniversitesi
- 2. Hükümlülerin Duygu Durumlarına Manevi Danışmanlık ve Rehberliğin Etkisi Üzerine Bir Araştırma**  
Mustafa Ulu / Erciyes Üniversitesi  
Abdulnafi Tekeş / Adalet Bakanlığı
- 3. Kadın Hükümlülerde Manevi Yönelim, Dua ve Umud İlişkisi (Sivas Açık Ceza İnfaz Kurumu Örneği)**  
Sema Yılmaz / Cumhuriyet Üniversitesi
- 4. Hükümlü ve Tutukluların Rehabilitasyonda ve Resosyalizasyonunda Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetlerinin Yeri/Rolü**  
Cevdet Tekin / Bursa H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu  
Mehmet Şanver / Uludağ Üniversitesi

## B SALONU

**Sağlık Çalışanları ve Manevi Danışmanlık**

**Oturum Başkanı: Ali Rıza Abay / Yalova Üniversitesi**

- 1. Yoğun Bakım Hizmetlerinde Görevli Hemşirelerin Hastalık-Ölüm ve Ahiret İnancı İlişkisi Bağlamında Görüşleri ve Durumu Anlamlandırma Süreçlerinde Manevi Danışmanlığın Rolü ve Önemi**  
Elif Merve Ertürk / İstanbul Üniversitesi
- 2. Hemşirelik Bakımında bir Hemşirelik Tanısının Analizi: Manevi Sıkıntı**  
Müge Seval / Bülent Ecevit Üniversitesi  
Yasemin Odabaş / Bülent Ecevit Üniversitesi
- 3. Hastanelerde Manevi Destek Hizmetlerinin Hasta ve Sağlık Çalışanlarının Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi**  
Mevlüt Kaya / Ondokuz Mayıs Üniversitesi  
Kenan Cam / Samsun İl Müftülüğü
- 4. Hastanede Çalışan Sosyal Çalışmacı ve Manevi Destek Personeli arasındaki İşbirliği: Sorunlar ve Öneriler**  
Hıdır Apak / Mardin Artuklu Üniversitesi  
Metin Erdem / Yalova Üniversitesi

**Öğle Arası: 12:30 – 14:00**



II. ULUSLARARASI MANEVİ DANIŞMANLIK | SECOND INTERNATIONAL CONGRESS on  
ve REHBERLİK KONGRESİ | RELIGIOUS-SPIRITUAL COUNSELLING & CARE

**23 NOVEMBER | FRIDAY**

**Session II: 11:00 – 12:30**

## HALL A

### Effects of Spiritual Counselling and Care in Prison Services

**Session Chair: Mehmet Emin Köktaş / İstanbul Sabahattin Zaim (İZU) University, Turkey**

- Spiritual Counselling and Care Services in Prisons**  
Muammer Cengil / Hitit University, Turkey
- The Impacts of Religious-Spiritual Counselling and Care on the Emotions of Convicts: A Study**  
Mustafa Ulu / Erciyes University, Turkey  
Abdulnafi Tekeş / Ministry of Justice, Turkey
- The Relationship between Prayer and Hope and Spiritual Orientation among Female Convicts (The Case of Sivas City Prison)**  
Sema Yılmaz / Cumhuriyet University, Turkey
- The Place and Role of Spiritual Counselling and Care Services in the Rehabilitation and Resocialization of Convicts and Inmates**  
Cevdet Tekin / Bursa City H Type Closed Penitentiary Institution, Turkey  
Mehmet Şanver / Uludağ University, Turkey

## HALL B

### Health Services Personnel and Religious-Spiritual Counselling and Care

**Session Chair: Ali Rıza Abay / Yalova University**

- The Views of Intensive Care Nurses on Relationship between Illness, Death and Belief in the Hereafter and the Role and Importance of Spiritual Counselling and Care during their Sense-Making the Case**  
Elif Merve Ertürk / İstanbul University, Turkey
- An Analysis of a Nursing Diagnosis in Nursing Care: Spiritual Distress**  
Müge Seval / Bülent Ecevit University, Turkey  
Yasemin Odabaş / Bülent Ecevit University, Turkey
- A Critical Assessment of Religious-Spiritual Support Services in Hospitals According to the Opinions of Patients and Health Care Personnels**  
Mevlüt Kaya / Ondokuz Mayıs University, Turkey  
Kenan Cam / Mufti Office of Samsun City, Turkey
- Collaboration between Social Care Workers and Spiritual Counsellors / Carers Working in Hospital Setting: Problems and Recommendations**  
Hıdır Apak / Mardin Artuklu University, Turkey  
Metin Erdem / Yalova University, Turkey

**Lunch Break: 12:30 – 14:00**



II. ULUSLARARASI MANEVİ DANIŞMANLIK | SECOND INTERNATIONAL CONGRESS on  
ve REHBERLİK KONGRESİ | RELIGIOUS-SPIRITUAL COUNSELLING & CARE

23 KASIM | CUMA

III. Oturum: 14:30 – 16:00

### A SALONU

**Cezaevlerinde Manevi Danışmanlık: Türkiye Deneyimi**

**Oturum Başkanı: Abdülkerim Bahadır / Necmettin Erbakan Üniversitesi**

- Türkiye Ceza İnfaz Kurumlarında Dini Motifli Terör Hükümlü ve Tutuklularının Genel Profili ve Rehabilitasyon İmkânı Üzerine bir Değerlendirme**  
Bayram Demirtaş / Diyanet İşleri Başkanlığı
- Türkiye'deki Ceza İnfaz Kurumlarında Manevi Danışmanlığın İmkânı Üzerine bir Değerlendirme**  
Harun Işık / Erciyes Üniversitesi
- Cezaevlerinde Yürütülen Din Hizmetleri ve Manevi Rehberliğin Niteliği: Cezaevi Vazizlerinin Görüşlerine Dayalı Nitel bir Araştırma**  
İbrahim Aşlamacı / İnönü Üniversitesi  
Adem Yılmaz / Malatya İl Müftülüğü
- Cezaevi Kültüründe Maneviyat: Sincan F Tipi Cezaevi Örneği**  
Merve Reyhan Baygeldi / Uludağ Üniversitesi  
Dilruba K. Toklucu / Ortadoğu Teknik Üniversitesi  
Kemal Ataman / Marmara Üniversitesi

### B SALONU

**Çok Kültürlü Topumlarda Manevi Danışmanlık**

**Oturum Başkanı: Halil Ekşi / Marmara Üniversitesi**

- Çocuk Hastalara ve Yakınlarına Uygulanan Manevi Bakım (Hollanda Örneği)**  
Dilek Bal Koçak / Kastamonu Üniversitesi
- Avusturya Hastanelerinde Manevi Rehberlik Hizmetleri**  
M. Erkan Erdemir / Viyana Din Eğitimi Yüksek Okulu, Avusturya
- Çok Kültürlü (Modern) Topumlarda Hastanelerde İhtiyaç olan İslami Manevi Destek ve Danışmanlık (KHS): Avusturya/Viyana Devlet Hastanesindeki Müslüman Türk Kökenli Hastaların Manevi Destek Görevlisinden Beklentileri üzerine Empirik ve Teorik bir Araştırma**  
Hızır Uzuner / Diyanet İşleri Başkanlığı
- Suçla Karışan Kimselere Yönelik Manevi Danışmanlık ve Rehberlik: Suriyeli Göçmenler üzerine Nitel bir Araştırma**  
Aynıl Sunay / İstanbul Üniversitesi

**Çay & Kahve Arası: 16:00 – 16:30**



II. ULUSLARARASI MANEVİ DANIŞMANLIK ve REHBERLİK KONGRESİ | SECOND INTERNATIONAL CONGRESS ON RELIGIOUS-SPIRITUAL COUNSELLING & CARE

**23 NOVEMBER | FRIDAY**

**Session III: 14:30 – 16:00**

## HALL A

### Spiritual Counselling and Care in Prison Services: Turkish Experience

**Session Chair: Abdülkerim Bahadır / Necmettin Erbakan University, Turkey**

- 1. A General Profile of Religiously Motivated Convicted Terrorists & Prisoners and An Assesment on the Possibility of their Rehabilitation**  
Bayram Demirtaş / Presidency of Religious Affairs, Turkey
- 2. An Assesment on the Possibility of Spiritual Counselling in Penintary Institutions in Turkey**  
Harun Işık / Erciyes University, Turkey
- 3. Religious Services and the Qualification of Spiritual Care in Prisons: A Qualitative Research Based on the Views of Prison Preachers**  
İbrahim Aşlamacı / İnönü University  
Adem Yılmaz / Mufti Office of Malatya City, Turkey
- 4. Spirituality in the Prison Life: The Case of Sincan High Security Prison**  
Merve Reyhan Baygeldi / Uludag University, Turkey  
Dilruba K. Toklucu / Middle East Technical University, Turkey  
Kemal Ataman / Marmara University, Turkey

## HALL B

### Spiritual Counselling in Multicultural Societies

**Session Chair: Halil Ekşi / Marmara University, Turkey**

- 1. Spiritual Care Applied to Pediatric Patients and their Close Family Members: The Case of Netherlands**  
Dilek Bal Koçak / Kastamonu University, Turkey
- 2. Spiritual Acounselling and Care Services at Austrian Hospitals**  
M. Erkan Erdemir / Vienna School of Religious Studies, Austria
- 3. Islamic Spiritual Support and Counselling (KHS) Services at Hospitals in Multicultural Societies: An Empirical and Theoretical Study on the Expectations of the Turkish-Muslim Origin Patients from Religious-Spiritual Support and Counselling Staff at Vienna State Hospital, Austria**  
Hızır Uzuner / Presidency of Religious Affairs, Turkey
- 4. Religious-Spiritual Counselling and Care for Persons Involved in Crime: A Qualitative Study on Syrian Migrants**  
Aynil Sunay / Istanbul University, Turkey

**Tea & Coffee Break: 16:00 – 16:30**





II. ULUSLARARASI MANEVİ DANIŞMANLIK ve REHBERLİK KONGRESİ | SECOND INTERNATIONAL CONGRESS on RELIGIOUS-SPIRITUAL COUNSELLING & CARE

23 KASIM | CUMA

IV. Oturum: 16:30 – 18:00

## A SALONU

**Cezaevlerinde Manevi Danışmanlık: Farklı Ülke Deneyimleri – I**

**Oturum Başkanı: Hatil İbrahim Dizman / Adalet Bakanlığı**

- İdealler ve Gerçekler arasında Bosna Hapishanelerinde Manevi Danışmanlık: Tuzla Müftülüğü Örneği**  
Aid Smajic / Sarajevo Üniversitesi, Bosna Hersek  
Hajrudin Baturic / Majlis of Islamic Community Gradacac, Bosna Hersek
- Medrese-i Yusufiye: Dönüşüm Yeri Olarak Cezaevleri**  
David Goa, The King's Üniversitesi, Kanada
- Ukrayna Cezaevi Sızteminde İmamlar**  
Denys Brylov, Ulusal Dragomanov Pedagojik Üniversitesi, Ukrayna
- Almanya'daki Cezaevlerinde İslami Manevi Rehberlik ve Danışmanlık (Islamische Seelsorge) Uygulamaları - DİTİB (Diyabet İşleri Türk İslam Birliği) Örneği**  
Seat Uzeirovski / Diyanet İşleri Türk İslam Birliği, Almanya
- Avusturya Cezaevlerinde Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetleri**  
Ramazan Demir / Avusturya Cezaevleri Manevi Hizmetler Kurumu, Avusturya

## B SALONU

**Manevi Danışmanlık Hizmetleri ve Eğitimi**

**Oturum Başkanı: Gülüşan Göcen / İstanbul Üniversitesi**

- Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Eğitiminde Staj ve Süpervizyonun Önemi: Hollanda Örneğinde İçeriği ve Bir Teklif**  
Arslan Karagül / Amsterdam Üniversitesi, Hollanda
- Hastanelerde Manevi Bakım ve Rehberlik Hizmeti Sunacak Personelin Sahip Olması Gereken Nitelikler**  
İhsan Çapcıoğlu / Ankara Üniversitesi  
Fatma Çapcıoğlu / Ankara Üniversitesi  
Esra Özcan / Ankara Üniversitesi
- Sağlık Kurumları ve Cezaevlerinde Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetlerinde Vaka Örnekleri**  
Kasım Karaman / Ordu İl Müftülüğü
- Diyanet İşleri Başkanlığınca Sağlık Tesislerinde Sunulan Manevi Destek Hizmetleri**  
Ahmet Süneci / Diyanet İşleri Başkanlığı



II. ULUSLARARASI MANEVİ DANIŞMANLIK | SECOND INTERNATIONAL CONGRESS on  
ve REHBERLİK KONGRESİ | RELIGIOUS-SPIRITUAL COUNSELLING & CARE

**23 NOVEMBER | FRIDAY**

**Session IV.: 16:30 – 18:00**

## HALL A

**Spiritual Counselling and Care in Prisons: Distinctive Experiences of Countries – I**

**Session Chair: Halil İbrahim Dizman / Ministry of Justice, Turkey**

- 1. Between Ideals and Realities Spiritual Counselling in Bosnian Prisons: The Case of Tuzla Mufti Office**  
Aid Smajic / University of Sarajevo, Bosnia Herzegovina  
Hajrudin Baturic / Majlis of Islamic Community Gradacac, Bosnia Herzegovina
- 2. The School of Joseph: Prisons as a Place of Transformation**  
David Goa / The King's University, Canada
- 3. Imams in Ukrainian Prison System**  
Denys Brylov / National Pedagogical Dragomanov Univerdity, Ukraine
- 4. Practices of Islamic-Spiritual Counselling and Care (Islamische Seelsorge) in German Prisons – The Case of DITIB (Turkish Islamic Union of Religious Affairs)**  
Seat Zeirovski / Religious Affairs of Turkish Islamic Union, Germany
- 5. Religious-Spiritual Counselling and Care Services in Austrian Prisons**  
Ramazan Demir / Institution of Austrian Prisons Religious-Spiritual Services, Austria

## HALL B

**Religious-Spiritual Counselling and Care Training and Services**

**Session Chair: Gülüşan Göcen / İstanbul University, Turkey**

- 1. Importance of Supervision and Training Spiritual Counselling and Care Education: The Content of the Netherlands Sample and A Proposal**  
Arslan Karagül / University of Amsterdam, The Netherlands
- 2. Vocational Qualifications of Personnel who Provide Spiritual Counselling and Care Services in Hospitals**  
İhsan Çapcıoğlu / Ankara University, Turkey  
Fatma Çapcıoğlu / Ankara University, Turkey  
Esra Özcan / Ankara University, Turkey
- 3. Religious-Spiritual Counselling and Care Services in Health Institutions and Prisons: The Case Studies**  
Kasım Karaman / Mufti Office of Ordu City, Turkey
- 4. Spiritual Counselling and Care Services in the Health Facilities Provided by the Presidency of Religious Affairs**  
Ahmet Süneci / Presidency of Religious Affairs, Turkey



II. ULUSLARARASI MANEVİ DANIŞMANLIK ve REHBERLİK KONGRESİ | SECOND INTERNATIONAL CONGRESS on RELIGIOUS-SPIRITUAL COUNSELLING & CARE

24 KASIM | CUMARTESİ

V. Oturum: 09:00 – 10:30

### A SALONU

**Cezaevleri ve İlgili Kurumlarda Manevi Danışmanlığın Kapsamı**

**Oturum Başkanı: Hayati Hökelekli / Uludağ Üniversitesi**

- Kamu Sağlık Kurumları ve Cezaevlerinde Din ve Maneviyatın Müzakeresi**  
Andrew Todd / Anglia Ruskin Üniversitesi ve Cambridge İlahiyat Federasyonu, İngiltere
- Cezaevlerinde Müslümanlara Yönelik Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Çalışmaları: İngiltere ve Mısır Hapishaneleri Örneği**  
Barbara Spalek / Derby Üniversitesi, İngiltere  
Salwa El-Awa / Swansea Üniversitesi, İngiltere
- Aile Mahkemelerinde Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetleri**  
Lütfiye Gülay Bilgin / Diyanet İşleri Başkanlığı
- Ah Etmek ya da Af Etmek: Manevi Danışmanlık Açısından Hapishane Olgusuna Hz. Yusuf Örneği ile Bakmak**  
Mustafa Naci Kula / Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

### B SALONU

**Kanser Hastalarına Yönelik Manevi Danışmanlık**

**Oturum Başkanı: Hasan Kaplan / İbn Haldun Üniversitesi**

- Kanser Hastalarının Dua ve İslami Bilişsel Terapiye Dayalı Manevi Bakımı**  
Masoud Azerbaijani / Hawzah Araştırma Enstitüsü ve Üniversitesi, Azerbaycan
- Onkoloji Servislerinde Tedavi Gören Hastaların ve Yakınlarının Hastalığı Kabul, Anlamlandırma ve Yorumlamada Manevi Danışmanlık ve Rehberliğin Rolü**  
Orhan Gürsu / Akdeniz Üniversitesi  
Salihanur İnal / Akdeniz Üniversitesi
- Terminal Dönem Kanser Tanılı Hasta ve Yakınları İçin Manevi Danışmanlık ve Rehberlik**  
Sema Karagöz / Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
- Terminal Dönem Hastalarda ve Cezaevlerinde Mevlana Celaleddin Rumi'nin Mesnevisinin Kullanımı**  
Simin Rafati / Leiden University, Hollanda

**Çay & Kahve Arası: 10:30 – 11:00**



II. ULUSLARARASI MANEVİ DANIŞMANLIK | SECOND INTERNATIONAL CONGRESS on  
ve REHBERLİK KONGRESİ | RELIGIOUS-SPIRITUAL COUNSELLING & CARE

**24 NOVEMBER | SATURDAY**

**Session V.: 09:00 – 10:30**

## HALL A

### Scope of Spiritual Conselling and Care in Prisons and Related Institutions

**Session Chair: Hayati Hökelekli / Uludağ University, Turkey**

- Negotiating Religion and Spirituality in Public Healthcare and Prison Services**  
Andrew Todd / Anglia Ruskin University and the Cambridge Theological Federation, UK
- Studies on Spiritual Counselling and Care Services aimed at Muslim Inmates in Prisons:  
The Cases of the UK and Egypt Prisons**  
Barbara Spalek / University of Derby, UK  
Salwa El-Awa / Swansea University, UK
- Religious-Spiritual Counselling and Care Services in Family Courts**  
Lütfiye Gülay Bilgin / Presidency of Religious Affairs, Turkey
- Cursing or Forgiving: Looking Through the Prison Phenomenon from Spiritual Counselling Perspective:  
The Case of Prophet Joseph**  
Mustafa Naci Kula / Eskişehir Osmangazi University, Turkey

## HALL B

### Religious-Spiritual Counselling for Cancer Patients

**Session Chair: Hasan Kaplan / Ibn Haldun University, Turkey**

- Spiritual Care of Cancer Patients Based on Prayer and Islamic Cognitive Therapy**  
Masoud Azerbaijani / Research Institute of Hawzah and University, Azerbaijan
- The Role of Religious-Spiritual Counseling and Care in Acceptance, Making-Sense and Interpretation of  
Illness of Patients in Oncology Units and their Close Family Members**  
Orhan Gürsu / Akdeniz University, Turkey  
Salihanur İnal / Akdeniz University, Turkey
- Spiritual Counseling and Care for Terminally Cancer Diagnosed Patients and their Relatives**  
Sema Karagöz / Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey
- The Use of Mevlana Celaleddin Rumi's Masnavi in Terminally ill Patients and in Prison Inmates**  
Simin Rafati / Leiden University, The Netherlands

**Tea and Coffee Break: 10:30 – 11:00**



II. ULUSLARARASI MANEVİ DANIŞMANLIK ve REHBERLİK KONGRESİ | SECOND INTERNATIONAL CONGRESS on RELIGIOUS-SPIRITUAL COUNSELLING & CARE

24 KASIM | CUMARTESİ

VI. Oturum: 11:00 – 12:30

### A SALONU

**Cezaevlerinde Manevi Danışmanlık: Farklı Ülke Deneyimleri - II**

**Oturum Başkanı: Amjad Hussain / Marmara Üniversitesi**

- Arnavutluk Cezaevlerinde İslâm ve Hıristiyan Din Hizmetleri**  
İlir Rruga / Trakya Üniversitesi
- Hapishanelerde ve Etik Kuruluşlarda Pastoral Bakım: Almanya Örneği**  
Mahmoud Abdallah / Tübingen Üniversitesi, Almanya
- Slovak Cezaevlerinde Vaizlik: Kurumsal ve Yasal Durum**  
Michaela Moravcikova, Trnava Üniversitesi, Slovakia
- Mahkumların Rehabilitasyonu ve Topluma Kazandırılmasında Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Hizmetleri (Hollanda, Exodus Örneği)**  
Ömer Faruk Akyüz / Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi
- Romanya'da bulunan Hastane ve Cezaevlerinde Dini Danışmanlık ve Rehberlik Sisteminin Yasal Yapısı ve İdari İşleyişi**  
Laurentiu D. Tanase / Bükreş Üniversitesi, Romanya

### B SALONU

**Palyatif Bakımda Manevi Danışmanlık ve Rehberliğin Yeri**

**Oturum Başkanı: Mahmut Zengin / Sakarya Üniversitesi**

- Paydaşları Bakımından Palyatif Bakım Merkezlerinde Yürütülen Manevi Destek Hizmet Uygulaması Üzerine Bir Araştırma**  
Nihal İşbilen Esendir / Diyanet İşleri Başkanlığı  
Hasan Kaplan / İbn Haldun Üniversitesi
- Palyatif Bakımda Manevi Desteğin Hasta Yakınlarının Psikolojik İyi Oluşuna Etkisinin İncelenmesi**  
Mebrure Doğan / Afyon Kocatepe Üniversitesi
- Palyatif Bakımda Manevi Destek (Vaka Örnekleri)**  
Serap Tursun / Diyanet İşleri Başkanlığı
- Hastanelerde Yatan Hastaların Ruhsal Bakım Uygulamalarına Yönelik Duyguları, Görüşleri ve Tutumları: Nitel Bir Çalışma**  
Nurten Kimter / Çanakkale 18 Mart Üniversitesi  
Mustafa Koç / Balıkesir Üniversitesi

**Öğle Arası: 12:30-14:00**



II. ULUSLARARASI MANEVI DANIŞMANLIK | SECOND INTERNATIONAL CONGRESS on  
ve REHBERLİK KONGRESİ | RELIGIOUS-SPIRITUAL COUNSELLING & CARE

**24 NOVEMBER | SATURDAY**

**Session VI.: 11:00 – 12:30**

## HALL A

**Religious-Spiritual Counselling and Care in Prisons: Distinctive Experiences of Countries - II**  
**Session Chair: Amjad Hussain / Marmara University, Turkey**

1. **Islamic and Christian Religious Services in Albanian Prisons**  
İlir Rruga / Trakya University, Turkey
2. **Pastoral Care in Prisons and Ethical Institutions: The Case of Germany**  
Mahmoud Abdallah / Tübingen University, Germany
3. **Chaplaincy Services in Slovakian Prisons: Its Institutional and Legal Status**  
Michaela Moravcikova / Trnava University, Slovakia
4. **Spiritual Counselling and Care Services in the Rehabilitation of Prisoners and Their Reintegration into Society (Exodus Sample in The Netherlands)**  
Ömer Faruk Akyüz / Konya Necmettin Erbakan University, Turkey
5. **Spiritual Counselling and Care System and Practices in Prisons and Hospitals in Romania: Its Legal Status and Governance**  
Laurentiu D. Tanase / Bucharest University, Romania

## HALL B

**The Place of Spiritual Counselling and Care in Palliative Care**  
**Session Chair: Mahmut Zengin / Sakarya University, Turkey**

1. **A Study of the Practices of Spiritual Support Service in Palliative Care Centers**  
Nihal İşbilen Esendir / Presidency of Religious Affairs, Turkey  
Hasan Kaplan / İbn Haldun University, Turkey
2. **An Analysis on the Impacts of Spiritual Support on Psychological Well-being of Patients' Close Family Members in Palliative Care**  
Mebrure Doğan / Afyon Kocatepe University, Turkey
3. **Spiritual Support in Palliative Care (Case Studies)**  
Serap Tursun / Presidency of Religious Affairs, Turkey
4. **Patients' Feelings, Opinions and Attitudes towards the Practices of Spiritual Counselling and Care in Hospitals: A Qualitative Study**  
Nurten Kimter / Çanakkale 18 Mart University, Turkey  
Mustafa Koç / Balıkesir University, Turkey

**Lunch Break: 12:30 - 14:00**

| 17 |



II. ULUSLARARASI MANEVİ DANIŞMANLIK ve REHBERLİK KONGRESİ | SECOND INTERNATIONAL CONGRESS on RELIGIOUS-SPIRITUAL COUNSELLING & CARE

24 KASIM | CUMARTESİ

VII. Oturum: 14:00 – 15:30

### A SALONU

Manevî Danışmanlık – Rehberlik ve Pozitif Psikoloji

Oturum Başkanı: Z. Şeyma Altın / İstanbul Üniversitesi

- Psikolojik Bilimler ve/veya Dindarlık/Maneviyat İlahiyatı: Sağlık, Darülaceze ve Hapishanede Ruhsal İyi Oluş Ölçeğinin (SWBS) Kullanımı**  
Raymond F. Paloutzian / Westmont College, ABD
- İyi Oluşun Spiritüel Göstergesi: Bir Ölçek Uyarlama Çalışması**  
Halil Ekşi / Marmara Üniversitesi  
Zeynep Sena Soyyiğit / Marmara Üniversitesi  
Selami Kardaş / Muş Alparslan Üniversitesi
- Sağlık Alanında Farklı Dini, Etnik ve Kültürel Kimliklere Sahip Engelli Yabancı Bireyler İçin Manevi / Dini Danışmanlık ve Rehberlik**  
Zeynep Sağır / Fırat Üniversitesi
- Manevî Danışmanlık ve Rehberlik Sürecinde İnsani Güç ve Erdemler: OSB Tanlı Çocuk Sahibi Annelerin Tecrübeleri Bağlamında**  
Yunus Emre Temiz / Sakarya Üniversitesi

### B SALONU

Maneviyat İçerikli Terapiler ve Manevî Danışmanlık

Oturum Başkanı: Recep Kaymakcan / Gençlik ve Spor Bakanlığı

- Sorunlu Ruh için Rayiha - Manevî Bakım ve Yas Süreçlerinin Ruhani Dönüşümü**  
Georg Wenz / Evangelische Akademie Der Pfalz, İsviçre
- Dindar Müslüman Hasta/Danışmanlarla Çalışma: Dinamik Kuran-ı Kerim Merkezli bir Psikoterapi Modeli**  
Hisham Abu-Raiya / Tel Aviv Üniversitesi, İsrail
- Müslüman Hastalarda Obsesif Kompulsif Bozukluğunun (Waswasa) İslami Entegre Tedavisi**  
Hooman Keshavarzi / Khalil Center ABD  
Fahad Khan / Khalil Center ABD  
Beena Syed / Khalil Center ABD
- Çocukluk Çağı Örseleyici Yaşantıların Tanrı Algısına Etkisi: Bir OKB Vakası Örneği**  
Yasemin Angin / Erzurum Bölge Eğitim Araştırma Hastanesi
- Kötülük ile Nasıl Karşı Karşıya Kalır - Hakim Psikolojik Boyut: Dinamik, Kuran-ı Kerim'e dayalı bir Psikoterapi Modeli üzerine Kısa bir Değerlendirme**  
Mustafa Tekke / Düzce Üniversitesi  
Hisham Abu-Raiya / Tel-Aviv Üniversitesi

Çay & Kahve Arası: 15:30 – 16:00





II. ULUSLARARASI MANEVİ DANIŞMANLIK | SECOND INTERNATIONAL CONGRESS on  
ve REHBERLİK KONGRESİ | RELIGIOUS-SPIRITUAL COUNSELLING & CARE

**24 NOVEMBER | SATURDAY**

**Session VII.: 14:00 – 15:30**

## HALL A

### Religious-Spiritual Counselling and Positive Psychology

**Session Chair: Z. Şeyma Altın / Istanbul University, Turkey**

1. **Psychological Science and/or Theologies of Religiosity/Spirituality: Use of the Spiritual Well-Being Scale (SWBS) in Healthcare, Hospice, and Prison**  
Raymond F. Paloutzian / Westmont College, USA
2. **Spiritual Indicator of Well-Being: A Study of Adaptation Scale**  
Halil Ekşi / Marmara University, Turkey  
Zeynep Sena Soyyiğit / Marmara University, Turkey  
Selami Kardeş / Muş Alparslan University, Turkey
3. **Spiritual Counselling and Care for Disabled Foreign Patients who have Different Religious, Ethnic and Cultural Identities in Healthcare**  
Zeynep Sağır / Fırat University, Turkey
4. **Human Power and Virtues in Spiritual Counseling and Care in the Context of Experiences of Mothers with Children of Autism Spectrum Disorder**  
Yunus Emre Temiz / Sakarya University, Turkey

## HALL B

### Spiritual Thematic Therapy and Spiritual Counselling

**Session Chair: Recep Kaymakcan / Ministry of Youth and Sports, Turkey**

1. **Balm for the Troubled Soul-Spiritual Care and the Spiritual Transformation of Mourning Processes**  
Georg Wenz / Evangelische Akademie Der Pfalz, Switzerland
2. **Working with Religious Muslim Clients: A Dynamic, Qur'anic-Based Model of Psychotherapy**  
Hisham Abu-Raiya / Tel Aviv University, Israel
3. **Islamically Integrated Treatment of Obsessive-Compulsive Disorder Scrupulosity (Waswasa) in Muslim Patients**  
Hooman Keshavarzi / Khalil Center USA  
Fahad Khan / Khalil Center USA  
Beena Syed / Khalil Center USA
4. **Influence of Traumatic Childhood Experiences on God Perception: A Case Study of OCD**  
Yasemin Angın / Erzurum Regional Training and Research Hospital, Turkey
5. **How to Face with Evil - Dominant Psychological Dimension: A Brief Evaluation of a Psychotherapy Model Based on the Quran**  
Mustafa Tekke / Düzce University, Turkey  
Hisham Abu-Raiya / Tel-Aviv University, Israel

**Tea & Coffee Break: 15:30 – 16:00**





II. ULUSLARARASI MANEVİ DANIŞMANLIK ve REHBERLİK KONGRESİ | SECOND INTERNATIONAL CONGRESS on RELIGIOUS-SPIRITUAL COUNSELLING & CARE

**24 KASIM | CUMARTESİ**

**VIII. Oturum: 16:00 – 17:30**

**A SALONU**

**Tarihsel Süreçte ve Günümüzde Manevi Danışmanlık**

**Oturum Başkanı: Bünyamin Albayrak / Diyanet İşleri Başkanlığı**

- 1. Psikolojik Danışma Sürecinde Kullanılan Dini/Manevi Temelli Müdahalelerin Vaka Analizi Yöntemi ile İncelenmesi üzerine bir Araştırma**  
Faruk Karaca / Atatürk Üniversitesi  
Muhammet Cevat Acar / Mardin Artuklu Üniversitesi
- 2. Kiliselerin Hastanelerde Sunduğu Manevi Danışmanlık Hizmetleri: Katolik Kilisesi Örneği**  
İsmail Taşpınar / Marmara Üniversitesi
- 3. Psikolojik Hastalıkların İnanç Eksikliği olarak Damgalanmasından Doğan Problemlerin Çözümünde MDR'nin Yeri**  
Gülüşan Göcen / İstanbul Üniversitesi  
Kevser Çağlan / İstanbul Üniversitesi
- 4. Hastalığı Anlamlandırma ve Yorumlama Sürecinde Manevi Danışmanlık Hizmetlerinin Rolü**  
Aysun Özkan / Diyanet İşleri Başkanlığı

**Genel Değerlendirme ve Kapanış: 18:00**



II. ULUSLARARASI MANEVİ DANIŞMANLIK | SECOND INTERNATIONAL CONGRESS on  
ve REHBERLİK KONGRESİ | RELIGIOUS-SPIRITUAL COUNSELLING & CARE

**24 NOVEMBER | SATURDAY**

**Session VIII.: 16:00 – 17:30**

**HALL A**

**Development of Spiritual Counselling and Care and Today's Practices**

**Session Chair: Bünyamin Albayrak / Presidency of Religious Affairs, Turkey**

- 1. An Analysis of Investigation of Religious / Spiritual Based Interventions Used in Psychological Counseling Process Method**  
Faruk Karaca / Atatürk University, Turkey  
Muhammet Cevat Acar / Mardin Artuklu University, Turkey
- 2. Spiritual Counselling and Care Services Provided by Churches in Hospitals: The Case of Catholic Church**  
İsmail Taşpınar / Marmara University, Turkey
- 3. The Place of Spiritual Counselling and Care in the Solution of Psychological Problems Generating from Stigmatization of as a Lack of Faith**  
Gülüşan Göcen / Istanbul University, Turkey  
Kevser Çağlan / Istanbul University, Turkey
- 4. The Role of Spiritual Counselling and Care Services in the Process of Understanding and Interpreting the Disease**  
Aysun Özkan / Presidency of Religious Affairs, Turkey

**General Assessment and Closing Remarks: 18:00**



II. ULUSLARARASI MANEVİ DANIŞMANLIK ve REHBERLİK KONGRESİ | SECOND INTERNATIONAL CONGRESS on RELIGIOUS-SPIRITUAL COUNSELLING & CARE

## POSTER BİLDİRİLER

- Suçluların Manevi Bakımı ile İlgili Türkiye'de Yapılmış Araştırmalar: Sistematik bir Analiz**  
Abdullah Dağcı / Ankara Üniversitesi
- Yas Danışmanlığı ve Manevi / Dini Danışmanlığın Birbirini Tamamlayıcı Fonksiyonunun Dini Başa Çıkma Bağlamında Değerlendirilmesi**  
Ayşe Gökmen / Konya Numune Hastanesi
- Hastalarda Tevekkül Umud Gelişimini Nasıl Destekliyor? Manevi Danışmanlık Hizmetleri için Öneriler**  
Dilek Ayan / İstanbul Üniversitesi  
Ayşegül Konar / İstanbul Üniversitesi  
Gülüşan Göcen / İstanbul Üniversitesi
- Plansız Gebeliklerde MDR'nin Rolü: "Ben Bu Bebeği İstiyor Muyum?"**  
Gülüşan Göcen / İstanbul Üniversitesi  
Amine Hümeysra Sırakaya / İstanbul Üniversitesi
- İnanç Temelli Yeme Davranışlarının Tedavi Sürecine Etkisinin Hastalar, Sağlık Personeli ve MDR Uzmanları Açısından İncelenmesi**  
Gülüşan Göcen / İstanbul Üniversitesi  
Büşra Gügen / İstanbul Üniversitesi  
Emine Battal / İstanbul Üniversitesi
- Sağlık Çalışanlarının Manevi Destek Hizmetine Yaklaşımı: Afyonkarahisar Devlet Hastanesi Örneği**  
Mehmet Pehlivan / Afyonkarahisar Devlet Hastanesi
- Özel Hastanelerde Çalışan Doktor ve Hemşirelerin Dini Danışmanlık ve Manevi Bakıma İlişkin Görüşleri: Antalya İli Örneği**  
İrfan Sevinç / Hitit Üniversitesi  
Mehmet Akay / Hitit Üniversitesi
- Görme Engelli Çocukların Ebeveynlerinde Dini Başa Çıkma**  
Münevver Karataş / Marmara Üniversitesi



II. ULUSLARARASI MANEVİ DANIŞMANLIK ve REHBERLİK KONGRESİ | SECOND INTERNATIONAL CONGRESS on RELIGIOUS-SPIRITUAL COUNSELLING & CARE

## POSTER PRESENTATIONS

- 1. Studies Conducted on Spiritual Counselling and Care of Offenders in Turkey: A Systematic Analysis**  
Abdullah Dağcı / Ankara University, Turkey
- 2. Assessment of Complementary Function of Grief Counselling and Spiritual Counseling and Care to each other in the Context of Religious Coping**  
Ayşe Gökmen / Konya Numune Hospital
- 3. How the Trust in God Supports the Development of Hope? Implications for Spiritual Counselling and Care Services**  
Dilek Ayan / Istanbul University, Turkey  
Ayşegül Konar / Istanbul University, Turkey  
Gülüşan Göcen / Istanbul University, Turkey
- 4. The Role of Spiritual Counselling and Care in Unplanned Pregnancies: "Do I want this Baby?"**  
Gülüşan Göcen / Istanbul University, Turkey  
Amine Hümeysra Sırakaya / Istanbul University, Turkey
- 5. A Study of the Impacts of Faith-Based Eating Manners on the Treatment Process of the Patients: From the Perspectives of Health Personnel and Spiritual Counselling and Care**  
Gülüşan Göcen / Istanbul University, Turkey  
Büşra Gügen / Istanbul University, Turkey  
Emine Battal / Istanbul University, Turkey
- 6. Approach of Healthcare Personnel towards to Spiritual Counselling and Care Services: The Case of Afyonkarahisar State Hospital**  
Mehmet Pehlivan / Afyonkarahisar State Hospital, Turkey
- 7. The Opinions of Doctors and Nurses Working in Private Hospitals regarding Spiritual Counseling and Care Services: The Case of City of Antalya**  
İrfan Sevinç / Hitit University, Turkey  
Mehmet Akay / Hitit University, Turkey
- 8. Religious Coping in the Parents of Visually Impaired Children**  
Münevver Karataş / Marmara University



II. ULUSLARARASI MANEVİ DANIŞMANLIK | SECOND INTERNATIONAL CONGRESS on  
ve REHBERLİK KONGRESİ | RELIGIOUS-SPIRITUAL COUNSELLING & CARE

### KATILIMCILAR

Abdullah Dağcı, Ankara Üniversitesi  
Abdulnafi Tekeş, Psikolog, Adalet Bakanlığı  
Abdülkerim Bahadır, Prof., Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi  
Adem Yılmaz, Malatya İl Müftülüğü  
Ahmet Sünetçi, Diyanet İşleri Başkanlığı  
Aid Smajic, Doç. Dr., Sarayova Üniversitesi, Bosna-Hersek  
Ali Ayten, Prof. Dr., Marmara Üniversitesi  
Ali Rıza Abay, Prof. Dr., Yalova Üniversitesi  
Amjad Hussain, Doç. Dr., Marmara Üniversitesi  
Amine Hümeyra Sırakaya, İstanbul Üniversitesi  
Andrew Todd, Dr., Anglia Ruskin Üniversitesi, İngiltere  
Arslan Karagül, Doç. Dr., Amsterdam Üniversitesi, Hollanda  
Aynil Sunay, İstanbul Üniversitesi  
Aysun Özkan, Diyanet İşleri Başkanlığı  
Ayşe Gökmen, Psikolog, Konya Numune Hastanesi  
Ayşegül Konar, İstanbul Üniversitesi  
Barbara Spalek, Prof. Dr., Derby Üniversitesi, İngiltere  
Bayram Ayaz, Uzman Psikolog, İstanbul Üniversitesi  
Bayram Demirtaş, Dr., Diyanet İşleri Başkanlığı  
Beena Syed, Arş. Gör., Khalil Center, ABD  
Burcu Çetin Şeker, Uzm. Klinik Psikolog, Yeşilay Danışmanlık Merkezi  
Büyümin Albayrak, Diyanet İşleri Başkanlığı  
Büşra Gügen, İstanbul Üniversitesi  
Cevdet Tekin, Bursa H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu  
David Goa, Prof. Dr., The King's Üniversitesi, Kanada  
Denys Brylov, Doç. Dr., Ulusal Dragomanov Pedagojik Üniversitesi, Ukrayna  
Dilek Bal Koçak, Arş. Gör., Kastamonu Üniversitesi  
Dilek Ayan, İstanbul Üniversitesi  
Dilruba K. Toklucu, Ortadoğu Teknik Üniversitesi  
Elif Merve Ertürk, İstanbul Üniversitesi  
Emine Battal, İstanbul Üniversitesi  
Esra Özcan, Arş. Gör., Ankara Üniversitesi  
Fahad Khan, Psychologist, Khalil Center, ABD  
Faruk Karaca, Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi  
Fatih Ergin, Manevi Destek Uzmanı, Samsun İl Müftülüğü  
Fatma Çapcıoğlu, Öğr. Gör. Dr., Ankara Üniversitesi  
Georg Wenz, Dr., Evangelische Akademie Der Pfalz, İsviçre  
Gülüshan Göcen, Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi  
Hajrudin Baturic, Majlis of Islamic Community Gradačac, Bosna Hersek  
Halil Ekşi, Prof. Dr., Marmara Üniversitesi  
Halil İbrahim Dızman, Adalet Bakanlığı  
Harold G. Koenig, Profesör Dr., Duke Üniversitesi Sağlık Merkezi, ABD  
Harun Işık, Doç. Dr., Erciyes Üniversitesi  
Hasan Kaplan, Prof. Dr., İbn Haldun Üniversitesi  
Hatice Koç Kanca, Dr., Diyanet İşleri Başkanlığı  
Hayati Hökelekli, Prof. Dr., Uludağ Üniversitesi  
Hıdır Apak, Dr., Mardin Artuklu Üniversitesi  
Hızır Uzuner, Diyanet İşleri Başkanlığı  
Hisham Abu-Raiya, Dr., Tel Aviv University, İsrail  
Hooman Keshavarzi, Dr., Khalil Center ABD  
Hulusi Yiğit, Kongre Düzenleme Kurulu Üyesi, Değerler Eğitimi Merkezi  
İbrahim Aşlamacı, Doç. Dr., İnönü Üniversitesi  
İhsan Çapcıoğlu, Prof. Dr., Ankara Üniversitesi  
İlir Rruqa, Dr. Öğr. Üye., Trakya Üniversitesi  
İrfan Sevinç, Dr. Öğr. Üye., Hitit Üniversitesi



II. ULUSLARARASI MANEVİ DANIŞMANLIK | SECOND INTERNATIONAL CONGRESS ON  
ve REHBERLİK KONGRESİ | RELIGIOUS-SPIRITUAL COUNSELLING & CARE

İsa Ceylan, Arş. Gör., Ankara Üniversitesi  
İsmail Taşpınar, Prof. Dr., Marmara Üniversitesi  
Kasım Karaman, Cezaevi Vaizi, Ordu İl Müftülüğü  
Kemal Ataman, Prof. Dr., Marmara Üniversitesi  
Kenan Cam, Samsun İl Müftülüğü  
Keşver Çağlan, İstanbul Üniversitesi  
Kültegin Ögel, Prof. Dr., Moodist Psikiyatri ve Nöroloji Hastanesi, Türkiye  
Laurentiu D. Tanase, Dr., Bükreş Üniversitesi, Romanya  
Liam Metcalf-White, Arş. Gör., Chester Üniversitesi, İngiltere  
Lütfiye Gülay Bilgin, Dr., Diyanet İşleri Başkanlığı  
M. Erkan Erdemir, Viyana Din Eğitimi Yüksek Okulu  
Mahmoud Abdallah, Dr., Tübingen Üniversitesi, Almanya  
Mahmut Zengin, Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi  
Masoud Azerbajani, Doç. Dr., Hawzah Araştırma Enstitüsü ve Üniversitesi, Azerbaycan  
Mebrure Doğan, Dr. Öğr. Üye., Afyon Kocatepe Üniversitesi  
Mehmet Akay, Hitit Üniversitesi  
Mehmet Emin Köktaş, Prof. Dr., İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi  
Mehmet Pehlivan, Afyonkarahisar Devlet Hastanesi  
Mehmet Şanver, Dr. Öğr. Üye., Uludağ Üniversitesi  
Melike Şimşek, Uzman Klinik Psikolog, Yeşilay Danışmanlık Merkezi  
Merve Reyhan Baygeldi, Uludağ Üniversitesi  
Metin Erdem, Yalova Üniversitesi  
Mevlüt Kaya, Prof. Dr., 19 Mayıs Üniversitesi  
Michaela Moravcikova, Dr., Trnava University, Slovenya  
Muammer Cengil, Prof. Dr., Hitit Üniversitesi  
Muhammet Cevat Acar, Dr., Mardin Artuklu Üniversitesi  
Mustafa Koç, Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi  
Mustafa Naci Kula, Doç. Dr., Eskişehir Osmangazi Üniversitesi  
Mustafa Tekke, Düzce Üniversitesi  
Mustafa Ulu, Dr. Öğr. Üye., Erciyes Üniversitesi  
Müge Seval, Dr. Öğr. Üye., Bülent Ecevit Üniversitesi  
Münevver Karataş, Marmara Üniversitesi  
Nihal İşbilen Esendir, Manevi Destek Uzmanı, Diyanet İşleri Başkanlığı  
Nuri Tinaz, Prof. Dr., Marmara Üniversitesi  
Nurten Kırtar, Doç. Dr., Çukurova Üniversitesi  
Orhan Gürsu, Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi  
Ömer Faruk Akyüz, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi  
Ömer Miraç Yaman, Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi  
Ramazan Demir, Avusturya Cezaevleri Manevi Hizmetler Kurumu, Avusturya  
Raymond Paloutzian, Emekli Profesör, Westmont College, ABD  
Recep Kaymakan, Prof. Dr., Gençlik ve Spor Bakanlığı  
Salihanur İnal, Akdeniz Üniversitesi  
Salwa El-Awa, Dr., Swansea Üniversitesi, İngiltere  
Seat Uzeirovski, Uzman, Diyanet İşleri Türk İslam Birliği, Almanya  
Selami Kardeş, Dr. Öğr. Üye., Muş Alparslan Üniversitesi  
Sema Karagöz, Arş. Gör., Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi  
Sema Yılmaz, Dr. Öğr. Üye., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi  
Serap Tursun, Diyanet İşleri Başkanlığı  
Simin Rafati, Leiden Üniversitesi, Hollanda  
Şükrü Bilgiç, Adalet Bakanlığı  
Yasemin Angın, Diyanet İşleri Başkanlığı  
Yasemin Odabaş, Bülent Ecevit Üniversitesi  
Yunus Emre Temiz, Arş. Gör., Sakarya Üniversitesi  
Z. Şeyma Altın, Dr. Öğr. Üye., Dr., İstanbul Üniversitesi  
Zeynep Kaya, Dr. Öğr. Üye., Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi  
Zeynep Sağır, Dr. Öğr. Üye., Fırat Üniversitesi  
Zeynep Sena Soyyiğit, Marmara Üniversitesi



II. ULUSLARARASI MANEVİ DANIŞMANLIK | SECOND INTERNATIONAL CONGRESS on  
ve REHBERLİK KONGRESİ | RELIGIOUS SPIRITUAL COUNSELLING & CARE

## PARTICIPANTS

Abdullah Dağcı, Ankara Üniversitesi, Turkey  
Abdulnafi Tekeş, Psychologist, Ministry of Justice, Turkey  
Abdülkerim Bahadır, Prof., Dr., Necmettin Erbakan University, Turkey  
Adem Yılmaz, Mufti Office of Malatya City, Turkey  
Ahmet Süneci, Presidency of Religious Affairs, Turkey  
Aid Smajic, Assoc. Prof., Sarajevo University, Bosnia Herzegovina  
Ali Ayten, Professor, Marmara University, Turkey  
Ali Rıza Abay, Prof. Dr., Yalova University, Turkey  
Amjad Hussain, Assoc. Prof., Marmara University, Turkey  
Amine Hümeysra Sırakaya, İstanbul Üniversitesi, Turkey  
Andrew Todd, Professor, Anglia Ruskin University, UK  
Arslan Karagül, Assoc. Prof., Amsterdam University, The Netherlands  
Aynil Sunay, İstanbul University, Turkey  
Aysun Özkan, Presidency of Religious Affairs, Turkey  
Ayşe Gökmen, Psikolog, Konya Numune Hastanesi, Turkey  
Ayşegül Konar, İstanbul University, Turkey  
Barbara Spalek, Professor, University of Derby, UK  
Bayram Ayaz, Psychologist, Specialist, İstanbul University, Turkey  
Bayram Demirtaş, Dr., Presidency of Religious Affairs, Turkey  
Beena Syed., Researcher, The Khalil Center, USA  
Burcu Çetin Şeker, Clinical Psychologists, The Green Crescent, Turkey  
Büyümin Albayrak, Presidency of Religious Affairs, Turkey  
Büşra Gügen, İstanbul Üniversitesi, Turkey  
Cevdet Tekin, Bursa City, H Type Prison, Turkey  
David Goa, Professor, The King's University, Canada  
Denys Brylov, Assoc. Prof., National Dragomanov Pedagogy University, Ukraine  
Dilek Ayan, İstanbul Üniversitesi, Turkey  
Dilek Bal Koçak, Research Assist., Kastamonu University, Turkey  
Ditruha K. Toklucu, Middle East Technical University, Turkey  
Elif Merve Ertürk, İstanbul University, Turkey  
Emine Battal, İstanbul Üniversitesi, Turkey  
Esra Özcan, Research Assist., Ankara University, Turkey  
Fahad Khan, Psychologist, The Khalil Center, USA  
Faruk Karaca, Professor, Atatürk University, Turkey  
Fatih Ergin, Spiritual Counselling Specialist, The Mufti Office of Samsun City, Turkey  
Fatma Çapcıoğlu, Dr., Lecturer, Ankara University, Turkey  
Georg Wenz, Professor, Evangelische Akademie Der Pfalz, Switzerland  
Gülüşan Göcen, Assoc. Prof., İstanbul University, Turkey  
Hajrudin Baturic, Majlis of Islamic Community Gradačac, Bosnia Herzegovina  
Halil Ekşi, Professor, Marmara University, Turkey  
Halil İbrahim Dizman, Ministry of Justice, Turkey  
Harold G. Koenig, Professor, Medical Center, Duke University, USA  
Harun Işık, Assoc. Prof., Erciyes University, Turkey  
Hasan Kaplan, Professor, Ibn Haldun (Khalidun) University, Turkey  
Hatice Koç Kanca, Dr., Presidency of Religious Affairs, Turkey  
Hayati Hökelekli, Prof. Dr., Uludağ University, Turkey  
Hıdır Apak, Dr., Mardin Artuklu University, Turkey  
Hızır Uzuner, Presidency of Religious Affairs, Turkey  
Hisham Abu-Raiya, Professor, Tel Aviv University, Israel  
Hooman Keshavarzi, Dr., The Khalil Center, USA  
Hulusi Yiğit, Director, Member of Organizing Committee, Center for Values Education, Turkey  
İbrahim Şamlamacı, Assoc. Prof., İnönü University, Turkey  
İnsan Çapcıoğlu, Professor, Ankara University, Turkey  
İlir Rruqa, Assist. Prof., Trakya University, Turkey  
İrfan Sevinç, Assist. Prof., Hitit University, Turkey





II. ULUSLARARASI MANEVİ DANIŞMANLIK | SECOND INTERNATIONAL CONGRESS on  
ve REHBERLİK KONGRESİ | RELIGIOUS-SPIRITUAL COUNSELLING & CARE

İsa Ceylan, Research Assist., Ankara University, Turkey  
 İsmail Taşpınar, Professor, Marmara University, Turkey  
 Kasım Karaman, Prison Preacher, The Mufti Office of Ordu City, Turkey  
 Kemal Ataman, Professor, Marmara University, Turkey  
 Kenan Cam, The Mufti Office of Samsun City, Turkey  
 Kevser Çağlan, Istanbul University, Turkey  
 Kültegin Ögel, Professor, Moodist Psychiatry and Neurology Hospital, Turkey  
 Laurentiu D. Tanase, Professor, Bucharest University, Romania  
 Liam Metcalf-White, Reseach Assistant, University of Chester, UK  
 Lütfiye Gülay Bilgin, Dr., Presidency of Religious Affairs, Turkey  
 M. Erkan Erdemir, Researcher, Institut für Bildungswissenschaft, University of Vienna, Austria  
 Mahmoud Abdallah, Dr., Tübingen University, Germany  
 Mahmut Zengin, Assoc. Prof., Sakarya University, Turkey  
 Masoud Azerbaijani, Assoc. Prof., Hawzah Research Institute, Azerbaijan  
 Mebrure Doğan, Assist. Prof., Afyon Kocatepe University, Turkey  
 Mehmet Akay, Hitit University, Turkey  
 Mehmet Emin Köktaş, Prof. Dr., İstanbul Sabahattin Zaim University, Turkey  
 Mehmet Pehlivan, Afyonkarahisar National Hospital, Turkey  
 Mehmet Şanver, Assist. Prof., Uludag University, Turkey  
 Melike Şimşek, Clinical Psychologist, The Green Crescent, Turkey  
 Merve Reyhan Baygeldi, Uludag University, Turkey  
 Metin Erdem, Yalova University, Turkey  
 Mevlüt Kaya, Professor, 19 Mayıs University, Turkey  
 Michaela Moravcikova, Professor, Trnava University, Slovakia  
 Muammer Cengil, Professor, Hitit University, Turkey  
 Muhammet Cevat Acar, Dr., Mardin Artuklu University, Turkey  
 Mustafa Koç, Assoc. Prof., Balıkesir University, Turkey  
 Mustafa Naci Kula, Assoc. Prof., Eskisehir Osmangazi University, Turkey  
 Mustafa Tekke, Düzce University, Turkey  
 Mustafa Ulu, Assist. Prof., Erciyes University, Turkey  
 Müge Seval, Assist. Prof. Bulent Ecevit University, Turkey  
 Münevver Karataş, Marmara University, Turkey  
 Nihal İşbilen Esendir, Spiritual Conselling Specialist, Presidency of Religious Affairs, Turkey  
 Nuri Tinaz, Prof. Dr., Marmara University, Turkey  
 Nurten Kimter, Assoc. Prof., Cukurova University, Turkey  
 Orhan Gürsu, Assoc. Prof., Akdeniz University, Turkey  
 Ömer Faruk Akyüz, Konya Necmettin Erbakan University, Turkey  
 Ömer Miraç Yaman, Assoc. Prof., İstanbul University, Turkey  
 Ramazan Demir, Institute for Spiritual Counselling in Austrian Prisons, Austria  
 Raymond Paloutzian, Emeritus Professor, Westmont College, USA  
 Recep Kaymakcan, Professor, Ministry of Youth and Sport, Turkey  
 Salihanur İnal, Akdeniz University, Turkey  
 Salwa El-Awa, Assist. Prof., Swansea University, UK  
 Seat Uzeirovski, Spiritual Counselling Specialist, Türkisch-Islamische Union (DİTİB), Germany  
 Selami Kardeş, Assist. Prof., Mus Alparslan University, Turkey  
 Sema Karagöz, Reseach Assist., Bolu Abant İzzet Baysal University, Turkey  
 Sema Yılmaz, Assist. Prof., Sivas Cumhuriyet University  
 Serap Tursun, Presidency of Religious Affairs, Turkey  
 Simin Rafati, Dr., Leiden University, The Netherlands  
 Şükrü Bilgiç, Ministry of Justice, Turkey  
 Yasemin Angin, Presidency of Religious Affairs, Turkey  
 Yasemin Odabaş, Bülent Ecevit Üniversitesi  
 Yunus Emre Temiz, Research Assist., Sakarya University, Turkey  
 Z. Şeyma Altın, Assist. Prof., İstanbul University, Turkey  
 Zeynep Kaya, Assist. Prof., Ankara Social Sciences University, Turkey  
 Zeynep Sağır, Assist. Prof., Fırat University, Turkey  
 Zeynep Sena Soyyiğit, Marmara University, Turkey



**MİDR**

**II. ULUSLARARASI MANEVİ DANIŞMANLIK  
ve REHBERLİK KONGRESİ**



**DEĞERLER EĞİTİMİ MERKEZİ**  
Adres: Süleymaniye Cad. Elmaruf Sok. No:3  
Fatih/İSTANBUL, Tel: 0(212) 512 19 90



## Ek-2:

### Bildiri Özeti Listesi

(n=217)

Araştırmanın bu ekinde ise ‘II. Uluslararası Manevi Danışmanlık ve Rehberlik Kongresi’nde sunulması istemiyle gönderilen bildiri özetlerinin tümünün bibliyografik kimlik bilgileri yer almaktadır. Söz konusu alfabetik liste oluşturulurken kullanılan bibliyografik niteleme formatı ise ‘Yazar adı soyadı + çalıştığı kurum + bildiri başlığı + (özel alan türü)’ biçiminde düzenlenmiştir. Listede de görüldüğü üzere adı geçen kongrede sunulması için değerlendirilmek üzere gönderilen bildiri sayısının (n=217) azımsanmayacak düzeyde olduğu dikkati çekmektedir.

Kongreye gönderilen bildiri özetlerinin bibliyografik kimlik bilgileri

1. A.K.M. Bodruzzaman, Garamantar Research Institute (GRI), Impact of religiosity on diabetes patients: A qualitative study from Bangladesh perspective, (Hastane).
2. Abdin Chande, Adelphi University, Spirituality and health care in the 21st century: The theophobic versus the theocentric approaches in the treatment of patients, (Hastane).
3. Abdirasit Babataev, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Kırgızistan’daki cezaevlerinde manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin dünü ve bugünü, (Cezaevi).
4. Abdullah Dağcı, Ankara Üniversitesi, Türkiye’de ceza infaz kurumlarında manevi bakım ile ilgili yapılmış araştırmalar: Sistematik bir analiz, (Cezaevi).
5. Abdullah Dağcı, Ankara Üniversitesi, Türkiye’de sağlık hizmetlerinde manevi bakım ile ilgili yapılmış araştırmalar: Sistematik bir analiz, (Hastane).
6. Abdullah Mert, Uşak Üniversitesi, Üniversite öğrencilerinde sosyal kaygının yordayıcıları olarak değerler ve mükemmeliyetçilik, (Genel).
7. Abdullah Salman, İlçe Müftüsü, Ordu cezaevi stajyer eğitim uygulamalarına bağlı anket verilerine göre cezaevlerine düşmeden önce suçlara karşı farkındalık ve bilinç oluşturma, (Cezaevi).
8. Abdurrahman Kurt, Uludağ Üniversitesi, Geleneksel manevi danışmanlık formu olarak Hasan Ali Efendi örneği, (Genel).
9. Abdülhakim Beki, İstanbul Üniversitesi & Enver Mengü, İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Kurum bakımı alan yaşlılarda manevi destek algısı: Yalova örneği, (Hastane).

10. Âdem Efe & Mehmet Pehlivan, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık çalışanlarının manevi destek hizmetine yaklaşımı: Afyonkarahisar Devlet Hastanesi örneği, (Hastane).
11. Ahmet Albayrak & Beyza Atan, Uludağ Üniversitesi, Mahkûmları suça yönelten faktörler açısından kaderin rolü, (Cezaevi).
12. Ahmet Albayrak & Emine Kurt, Uludağ Üniversitesi, Kanser hastalarında travma sonrası gelişimde manevi danışmanlığın rolü, (Hastane).
13. Ahmet Altun, Trakya Üniversitesi, Hasta tedavisinde duanın gücü ve fonksiyonu alanında Batıda yapılan bazı çalışmalar, (Hastane).
14. Ahmet Onay, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Nasıl bir dua? (Genel).
15. Ahmet Süneci, Diyanet İşleri Başkanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığınca sağlık tesislerinde sunulan manevi destek hizmetleri, (Hastane).
16. Ahmet Varinli, Nevşehir İl Müftülüğü, Hastalara sabır eğitimi olarak manevi danışmanlık ve rehberlik, (Hastane).
17. Aid Smajić, Associate Professor & Hajrudin Baturić, Imam, Islamic spiritual counseling in Bosnian prisons between ideals and realities: Case study of Tuzla Muftuluk, (Cezaevi).
18. Akram M. Zeki, International Islamic University Malaysia & Mohammed Zeki Khedher, University of Jordan, ICT ethics in health care, (Hastane).
19. Amir Muhammad Esmaili, Imam Sadiq University, The role of Islamic teachings in the efficiency of healthcare services, (Hastane).
20. Anas S. Al-Shedokhi, Chairperson, Department of Religious and Spiritual Counselling, Technology on the religious and spiritual counselling, (Genel).
21. Andrew Todd, Anglia Ruskin University, Negotiating religion and spirituality in public healthcare and prison settings, (Hastane & Cezaevi).
22. Arshad Islam & Munira Arshad, International Islamic University Malaysia, Shifa in Islam: A psychological perspective, (Genel).
23. Arslan Karagül, Amsterdam Üniversitesi, Manevi danışmanlık ve rehberlik eğitiminde staj ve gözetim altında eğitmenin (süpervizyon) önemi, (Genel).
24. Aynil Sunay, İstanbul Üniversitesi, Kadının perspektifinden erkeğin dinî tutum ve algısı: Boşanma süreci üzerine nitel bir araştırma, (Genel).
25. Aynil Sunay, İstanbul Üniversitesi, Suça karışan kimselere yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik: Suriyeli göçmenler üzerinde nitel bir araştırma, (Cezaevi).

26. Aysun Özkan, Ümraniye Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Hastalığı anlamlandırma ve yorumlama sürecinde manevi danışmanlık hizmetlerinin rolü, (Hastane).
27. Ayşe Gökmen, Konya Numune Hastanesi, Yas danışmanlığı ve manevi/dini danışmanlığın birbirini tamamlayıcı fonksiyonunun dini başa çıkma bağlamında değerlendirilmesi, (Genel).
28. Ayşe Karaköse, Mahkûmların rehabilitasyonu ve topluma kazandırılmasında manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetleri bağlamında sinema ve farkındalık, (Cezaevi).
29. Ayşegül Yılmaz, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Manevi danışmanlıkta rehberlik edecek üç külli kaide, (Genel).
30. Ayşenur Karabacak & Betül Okur, Üsküdar Üniversitesi, Yunus Emre'nin divanından seçilen şiirler ekseninde twenge'nin ben nesli ve narsisizm illeti kitaplarında ele alınan grubun manevi danışmanlık ve rehberlik kapsamında tevazu davranışları kazandırma yoluyla rehabilite edilmesi, (Genel).
31. Ayşenur Karabacak, Üsküdar Üniversitesi, Tasavvuf musikisi formu özelinde Yunus Emre ilahilerinin manevi danışma rehberlik ve manevi bakımda tamamlayıcı rolünün, dini başa çıkma ve günlük yaşam sorunlarını anlamlandırmadaki etkisinin incelenmesi noktasında bir model önerisi, (Genel).
32. Basia Spalek, University of Derby & Salwa El-Awa, Swansea University, Working spiritually and religiously with extremists, within and outside of prison settings, (Cezaevi).
33. Bayram Ayaz, İstanbul Üniversitesi, Bağımlılıkta manevi rehberlik: Denetimli serbestlik vaka örneği, (Hastane).
34. Bayram Demirtaş, Diyanet İşleri Başkanlığı, Türkiye ceza infaz kurumlarında dini motifli terörü ve tutukluların genel profili ve rehabilitasyon imkanı üzerine bir değerlendirme, (Cezaevi).
35. Bedrettin Kesgin, Yalova Üniversitesi, Madde bağımlılığına sosyal hizmet yaklaşımı: Aracılık ve danışmanlık rolü, (Hastane).
36. Bekir Tatlı, Çukurova Üniversitesi, Manevi danışmanlığın teolojik temelleri bağlamında Hz. Peygamber'in manevi danışmanlık uygulamaları, (Genel).
37. Berrin Sarıtunç & Olaulowa Ahmed Abimbola, Uludağ Üniversitesi, Yabancı uyruklu bireyler açısından sağlık sorunları ve manevi danışmanlık ve rehberlik, (Hastane).
38. Betül Açıkgöz & Emrah Kılıç, Karabük Üniversitesi, Hastanelerde manevi danışmanlık hizmetlerinde iletişim becerileri, (Hastane).
39. Bilal Ahmad Malik, University of Kashmir, Effective religion-spiritual counselling in conflict zones and role of Islamic organizations:

- A critical observation from Kashmir, (Genel).
- 40.Cavadxan Qasimov & Sedaket Ahmedova, Bakü Devlet Üniversitesi, Muasır devirde sağlık hizmetlerini etkileyen negatifler, (Hastane).
- 41.Cemil Oruç, Yalova Üniversitesi, Çocuk maneviyatı anlam arayışında manevi gönül işlerinin kaynağı ve geliştirilmesi, (Genel).
- 42.David Goa, School of Joseph, Prison transformation, (Cezaevi).
- 43.Dilek Ayan & Ayşegül Konar, İstanbul Üniversitesi, Hastalarda tevekkül, umut gelişimini nasıl destekliyor? Manevi danışmanlık hizmetleri için öneriler, (Hastane).
- 44.Dilek Bal Koçak, Kastamonu Üniversitesi, Çocuk hastalara ve yakınlarına uygulanan manevi bakım: Hollanda örneği, (Hastane).
- 45.Ekrem Selçuk, Nilüfer Rehberlik ve Araştırma Merkezi & Remziye Selçuk, Uludağ Üniversitesi, Sağlık sorunları olan çocukların eğitimi ve ailelere yönelik manevi rehberlik, (Hastane).
- 46.Elif Kara, Muş Alparslan Üniversitesi, Ceza infaz kurumunda çalışan infaz koruma memurlarında tükenmişlik ve manevi destek uygulaması: Muş E Tipi Kapalı Cezaevi Kurumu örneği, (Cezaevi).
- 47.Elif Merve Ertürk, İstanbul Üniversitesi, Yoğun bakım hizmetlerinde görevli hemşirelerin hastalık ölüm ve ahiret inancı ilişkisi bağlamında görüşleri ve durumu anlamlandırma süreçlerinde manevi danışmanların rolü ve önemi, (Hastane).
- 48.Elisabeth Zissler, The need for spiritual competence of health professionals in a secular society, (Hastane).
- 49.Emin Cena Coşkun & Abdurrahim Koçyiğit, Bezmialem Vakıf Üniversitesi, Manevi destek uygulanan evre 4 kanser hastalarının oksidatif stres üzerindeki ve hastane anksiyete depresyon ölçeği sonuçlarındaki değişim, (Hastane).
- 50.Emrullah İlik & Süleyman Doğan, University of Pittsaborgh, The importance of a faith based moral education programs for muslim inmates, (Cezaevi).
- 51.Engin Kaban, Giresun Üniversitesi, Cezaevlerinde manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinde sosyal hizmet bilim ve mesleğiyle işbirliği: Bir uygulama önerisi, (Cezaevi).
- 52.Erkan Erdemir, Viyana Din Eğitimi Yüksek Okulu, Avusturya hastanelerinde manevi rehberlik hizmetleri, (Hastane).
- 53.Eyüp Kurt, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Tedavi ve iyileştirme süreçlerinde dini başa çıkma olarak duanın gücü ve fonksiyonu, (Hastane).
- 54.Faruk Karaca, Atatürk Üniversitesi & Muhammet Cevat Acar, Mardin Artuklu Üniversitesi, Psikolojik danışma sürecinde kullanılan dini / manevi temelli müdahalelerin vaka analizi yöntemi ile incelenmesi

- üzerine bir araştırma, (Genel).
- 55.Fatih Çınar, Süleyman Demirel Üniversitesi, Mahkûmlara yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinde bibliyoterapinin kullanımı, (Cezaevi).
  - 56.Fatih Ergin, Samsun İl Müftülüğü & Mevlüt Kaya, 19 Mayıs Üniversitesi, Alkol ve madde bağımlılığının tedavi sürecinde ve tedavi sonrasına manevi destek hizmetinin katkıları, (Hastane).
  - 57.Fatih Özkan, Uludağ Üniversitesi & Cevdet Tekin & Faruk Gün, Bursa İl Müftülüğü, Dini eğitim açısından ceza infaz kurumlarındaki manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin rehabilite boyutu, (Cezaevi).
  - 58.Fatma Sağlam, Kafkas Üniversitesi, Manevi yaşam desteği olarak meşguliyet terapisi, (Genel).
  - 59.Feridun Tekin, Resulullah'ın hastalara yönelik moral faaliyetleri, (Hastane).
  - 60.Fikrullah Çakmak, Diyanet İşleri Başkanlığı, Cezaevi din görevlilerinin mesleki yeterlilikleri, (Cezaevi).
  - 61.Firpo Carr, Health psychologist, Chaplain addressing special needs of religious prisoners, (Hastane).
  - 62.Flora Alasgarova, Turizm Üniversitesi & Sedaket Ahmedova, Bakü Devlet Üniversitesi, Günümüzde onkolojik hastalığa bakış, (Hastane).
  - 63.George Wenz, Protestant Academy Landau, Balm for the Troubled Soul - Spiritual Care and the Spiritual Transformation of Mourning Processes, (Genel).
  - 64.Glen Milstein & Berfe Gündüz, University of New York, Spiritual counselling and care during the mourning processes differentiating mourning, grief and depression: Necessary collaboration between clergy & clinicians, (Hastane).
  - 65.Gülüşan Göcen & Amine Hümeýra Sırakaya, İstanbul Üniversitesi, Plansız gebeliklerde MDR'nin rolü: Ben bu bebeği istiyor muyum? (Hastane).
  - 66.Gülüşan Göcen & Büşra Güge & Emine Battal, İstanbul Üniversitesi, İnanç temelli yeme davranışlarının tedavi sürecine etkisinin hastalar sağlık personeli ve mdr uzmanları açısından incelenmesi, (Hastane).
  - 67.Gülüşan Göcen & Kevser Çağlan, İstanbul Üniversitesi, Psikolojik hastaların inanç eksikliği olarak damgalanmasından doğan problemlerin çözümünde mdr'nin yeri, (Hastane).
  - 68.Gülüşan Göcen, İstanbul Üniversitesi, Ben iyi bir anne olabilecek

- miyim? Doğum sonrasında postpartum dönemde anneye geçişte manevi destek, (Hastane).
- 69.Hafsa Kesgin, Gemlik Müftülüğü, Dini başa çıkma metodu olarak manevi destek, (Genel).
- 70.Halil Çurak, Diyanet İşleri Başkanlığı, Cezaevlerinde din hizmetleri, (Cezaevi).
- 71.Halil Ekşi, Marmara Üniversitesi & Selami Kardaş, Muş Alparslan Üniversitesi & Zeynep Sena Soyyiğit, Marmara Üniversitesi, İyi oluşun spiritüel göstergesi: Bir ölçek uyarlama çalışması, (Genel).
- 72.Hamid Rafie Honar, General psychologist & Msuod Janbozorgi, Clinical psychologist, Self-regulation therapeutic pattern based on Islamic sources for reduce the symptoms of depression, (Hastane).
- 73.Hamzeh Abdi, Regulation of interest with relying on the Islamic zuhd teaching and its effect on increasing general health level in comparison with cognitive behavioral therapy, (Hastane).
- 74.Hariyati Shahrma & Abdul Majid, Chief Health Psychologist, Eliciting spirituality via digital health application for patients recovering from chronic illness: A preliminary insight, (Hastane).
- 75.Hariyati Shahrma & Abdul Majid, Consultant Psychologist, Motivational interviewing: It's role in eliciting spiritual motivation to heal, (Hastane).
- 76.Harold G Koenig, Duke University Medical Center, Integrating spirituality into patient care from a multicultural perspective, (Hastane).
- 77.Harun Işık, Erciyes Üniversitesi, İngiltere örneği bağlamında manevi danışmanlık, (Genel).
- 78.Harun Işık, Erciyes Üniversitesi, Türkiye'deki ceza infaz kurumlarında manevi danışmanlık imkânı üzerine bir değerlendirme, (Cezaevi).
- 79.Hatice Kılınçer, Marmara Üniversitesi, Aile irşat bürosu dini danışmanların aile danışmanlığı hakkındaki algı ve tutumları, (Genel).
- 80.Hatice Koç Kanca, Diyanet İşleri Başkanlığı, Amerikan hapishanelerinde kadın mahkûmlara uygulanan seçili manevi destek programları, (Cezaevi).
- 81.Havva Sinem Uğurlu, Ankara Üniversitesi, Paydaşlardan biri olarak hastane çalışanlarının manevi destek görevlisi algıları, (Hastane).
- 82.Hıdır Apak, Mardin Artuklu Üniversitesi & Metin Erdem, Yalova Üniversitesi, Hastanede çalışan sosyal çalışmacı ve manevi destek görevlisi arasındaki işbirliği: Sorunlar ve öneriler, (Hastane).
- 83.Hızır Uzuner, Avusturya Katolik kilisesinin hastanelerde dini rehberlik ve danışmanlık hizmeti ve Viyana Tıp Fakültesi'nde dini rehberlik ve danışmanlık örneği, (Hastane).

- 84.Hızır Uzun, Diyanet İşleri Başkanlığı, Çok-kültürlü (modern) toplumlardaki hastanelerde İslami manevi destek ve danışmanlık, (Hastane).
- 85.Hooman Keshavarzi, Psychologist & Fahad Khan, Psychologist, Khalil Center USA, Manifestation and Spiritually Integrated Treatment of OCD Scrupulosity (Waswasa) in Muslim Patients, (Hastane).
- 86.Hossein Ghazizadeh, Tehran University, The impact of doctrine Islam on the reduction of repetition of abusive crimes in child prisoners; Case study of Iranian prisons, (Cezaevi).
- 87.Hüseyin Maraz, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Cezaevi içi ve dışında mahkûm refleksinin kontrol hedefi olarak manevi danışmanlık hizmetleri, (Cezaevi).
- 88.Ian Easter, Canadian Forces Health Services Centre (Pacific), When mourning does not fade away understanding complicated grief and current treatment method, (Hastane).
- 89.Isa Ceylan, Ankara University & Liam Metcalf, White University of Chester, Perceptions of spirituality among people in recovery from addiction, including those with criminal justice experience: A phenomenological model, (Cezaevi).
- 90.İbrahim Aşlamacı, İnönü Üniversitesi & Âdem Yılmaz, Diyanet İşleri Başkanlığı, Cezaevlerinde yürütülen din hizmetleri ve manevi rehberliğin niteliği: Cezaevi vaizlerinin görüşlerine dayalı nitel bir araştırma, (Cezaevi).
- 91.İhsan Çapcıoğlu & Fatma Çapcıoğlu & Esra Özcan, Ankara Üniversitesi, Hastanelerde manevi bakım ve rehberlik hizmeti sunacak personelin sahip olması gereken nitelikler, (Hastane).
- 92.İlir Ruga, Trakya Üniversitesi, Arnavutluk cezaevlerinde İslâm ve Hıristiyan din hizmetleri, (Cezaevi).
- 93.İlker yenen, Dokuz Eylül Üniversitesi, Manevi danışmanlığın uygulamalı bilimler arasındaki yeri ve savunduğu insan modeli, (Genel).
- 94.İsmail Taşpınar, Marmara Üniversitesi, Katolik kilisesinde manevi danışmanlık ve rehberlik, (Genel).
- 95.İsrafil İğde, Diyanet İşleri Başkanlığı, Manevi (dini) rehberlik ve danışmanlığa eleştirel bir bakış, (Genel).
- 96.Kamal Abu, End of life: The model and experience of the prophet Muhammad. (Genel).
- 97.Kamile Erbaş, İstanbul Gelişim Üniversitesi & Orhan Koçak, İstanbul Üniversitesi, Maneviyat ve stresle başa çıkma arasındaki ilişki, (Genel).



98. Kasım Karaman, Diyanet İşleri Başkanlığı, Sağlık kurumları ve cezaevlerinde manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinde vaka örnekleri, (Hastane & Cezaevi).
99. Kenan Cam, Diyanet İşleri Başkanlığı & Mevlüt Kaya, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Hastanelerde manevi destek hizmetlerinin hasta ve sağlık çalışanlarının görüşlerine göre değerlendirilmesi, (Hastane).
100. Kültegin Ögel, Moodist Psikiyatri ve Nöroloji Hastanesi & Ali Ayten, Marmara Üniversitesi & Nihal İşbilen, Marmara Üniversitesi & Melike Şimşek, Yeşilay Danışmanlık Merkezi & Burcu Çetin Şeker, Yeşilay Danışmanlık Merkezi, Bağımlılığın rehabilitasyonu sürecinde maneviyat/inanç temelli yaklaşım: Bir model geliştirme çalışması, (Hastane).
101. Lale Cabbarova, Bakü Devlet Üniversitesi & Elnur Abbaslı, Azerbaycan Adalet Bakanlığı, Cezaevlerinde psikolojik hizmetlerin teşkili: Dünya tecrübesi açısından gelişim perspektifleri, (Cezaevi).
102. Laurentiu D. Tanase, University of Bucharest, Legal structure and administrative functioning of the religious counseling and care system in hospitals and prison in Romania, (Hastane & Cezaevi).
103. Leila Almazova, Federal University, Healing the soul and body: The phenomenon of the Kazan Mosque “Yardım” in working with vulnerable, (Genel).
104. Lütfiye Gülay Bilgin, Diyanet İşleri Başkanlığı, Aile mahkemelerinde manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetleri, (Cezaevi).
105. M. Esat Altıntaş, Erciyes Üniversitesi & Bilgin Erdoğan, Muslim Chaplain, SCI Huntington Prison, ABD ve Türkiye'deki ceza infaz kurumlarında gerçekleştirilen manevi danışmanlık ve rehberlik uygulamalarının karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi: Nitel bir araştırma, (Cezaevi).
106. M. Esat Altıntaş, Erciyes Üniversitesi, Hastanelerde gerçekleştirilen manevi destek hizmetleri üzerine nitel bir araştırma: Kayseri örneği, (Hastane).
107. M. Naci Kula, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Ah etmek ya da af etmek: Manevi danışmanlık açısından hapisane olgusuna Hz. Yusuf örneği ile bakmak, (Cezaevi).
108. M. Naci Kula, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Hasta kalmak ya da hasta olmak: Manevi danışmanlık açısından Hz. Eyyüb örneğinden hareketle hastalık-şifa ilişkisi, (Hastane).
109. Macit Yılmaz, Hitit Üniversitesi & Abdurrahman Parlak, Diyanet İşleri Başkanlığı, Rehabilitasyon sürecinde mahkûmların dini danışmanlık ve din hizmetlerine bakışları: Yozgat cezaevi örneği, (Cezaevi).

110. Mahendrenath Motah, University of Technology, Spiritual counselling and care services for juvenile pushed to crime: The case of Mauritius, (Cezaevi).
111. Mahmoud Abdallah, University of Tuebingen, Pastoral care in prison and its ethical foundations: The case of Germany, (Cezaevi).
112. Maryam Salmanian & Zahra Hooshyari & Mohammed-Reza Mohammadi & Bonab-Ghobari Bagher, University of Tehran, Effectiveness of spiritual psychotherapy on attachment to God among adolescents with conduct disorder: A randomized controlled trial, (Genel).
113. Masoud Azerbaijani, Research Institute of Hawzah and University, The spiritual care of cancer patients based on intercessory prayer and Islamic cognitive therapy, (Hastane).
114. Masudur Rahman, International Islamic University, Importance of spiritual counselling at old care home: Islamic perspective, (Genel).
115. Mebrure Doğan, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Palyatif bakımda manevi desteğin hasta ve hasta yakınlarının psikolojik iyi oluşuna etkisinin incelenmesi, (Hastane).
116. Mehmet Akif Kılavuz, Uludağ Üniversitesi, Yaşlıların sağlık sorunları açısından dini danışmanlık hizmetleri, (Hastane).
117. Mehmet Emin Ay & Cevdet Tekin, Uludağ Üniversitesi, Hükümlü ve tutuklular bağlamında cezaevlerinde itikadi ve manevi dönüşüm, (Cezaevi).
118. Mehmet Işık, Aşağı Avusturya İslam Cemaati Başkanlığı, Avusturya'da acil durum manevi danışmanlığı, (Hastane).
119. Mehmet Kamil Coşkun, Muş Alparslan Üniversitesi, Psikiyatrik bozuklukların tedavisinde maneviyatın gücü, (Hastane).
120. Mehmet Müftüoğlu, Trakya Üniversitesi, Bela ve musibetlere karşı sabır ve şükür eğitimi, (Genel).
121. Mehmet Salih Hartavioğlu, Harran Üniversitesi, Masalarda kalmış kayıp değerlerimiz şefkat ve merhamet, (Genel).
122. Mehmet Şanver, Uludağ Üniversitesi & Cevdet Tekin, Diyanet İşleri Başkanlığı, Hükümlü ve tutukluların rehabilitasyonda ve resosyalizasyonunda manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin rolü, (Cezaevi).
123. Merve R. Baygeldi, Uludağ Üniversitesi & Dilruba K. Toklucu, Orta Doğu Teknik Üniversitesi & Kemal Ataman, Marmara Üniversitesi, Cezaevi kültüründe maneviyat: Sincan F Tipi Cezaevi örneği, (Cezaevi).
124. Mesut Ay, Yalova Üniversitesi, İslami açıdan manevi rehberlik ve manevi rehberin özellikleri, (Genel).

125. Michaela Moravčíková, Trnava University, Prison chaplaincy and its institutional and legal status in the Slovak Republic, (Cezaevi).
126. Mine Ekinci & Özlem Şahin Altun, Atatürk Üniversitesi & Mustafa Durmuş & Zeynep Olçun, Muş Alparslan University, Significance of spiritual care in nursing, (Hastane).
127. Mohammad Âmin Shahjouei, Prisoners and the theology of suffering: A comparative study on Viktor Frankl's logo-therapy and Quran's approach to the problem of evil, (Cezaevi).
128. Mohammad Taghi Tabik & Seyede Mohadesse Pishnamazi, Quran & Hadith Research Center, Effectiveness of religious reconstructing intervention on mental health, (Genel).
129. Muammer Cengil, Hitit Üniversitesi, Cezaevlerinde verilecek manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetleri, (Cezaevi).
130. Muhammad Feroz-ud-Din Shah, University of Sargodha, Conjugal rights of prisoners in Pakistan: A religious and legal viewpoint, (Cezaevi).
131. Muhammad Omor Faruq, University of Dhaka, Religious counseling for the patients: Examples of the Prophetic traditions, (Hastane).
132. Muhammad Saqib Shahzad & Azmatullah Khan & Amina Arif & Mushaq A. Saleem, University of Central Punjab & Javed Iqbal, Punjab Medical College, Violence, criminality, delinquency and psychology of criminals in Pakistani society, (Cezaevi).
133. Muhammed Kızılgeçit, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Umut-suzluk ve dindarlık ilişkisi, (Genel).
134. Muhammed Muhdi Gündüz, Terminal dönem hastalarında manevi danışmanlığın yeri ve önemi, (Hastane).
135. Muhammet Cevat Acar, Mardin Artuklu Üniversitesi, Manevi danışma ve psikolojik danışma: Ayrışma ve kesişme noktaları, (Genel).
136. Muhammet Çevik, Adıyaman Üniversitesi, Cezaevinde bulunan hükümlülerin dini tutum ve davranışları: Adıyaman açık ve kapalı ceza infaz kurumları örneği, (Cezaevi).
137. Mukhtar Umar Dagimun, Usmanu Danfodiyo University, Comparative analysis between Islamic and traditional medicine in the health care services, (Hastane).
138. Murat Gök, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Suçluların topluma kazandırılması ve ıslahında cezaevi din hizmetlerinin etkisi, (Cezaevi).
139. Murat Özdemir, Türkiye yüksek ihtisas hastanesi manevi destek bi-

- rimi nakil hastalarında manevi destek uygulama örnekleri, (Hastane).
140. Musferah Mehfooz, Department of Islamic Studies, Spiritual transcendence, psychological adjustment & moderating role of personality in burn patients of Pakistan, (Hastane).
  141. Mustafa Göksu, Din eğitimi ve öğretimi açısından Lokman Suresi'nin tahlili, (Genel).
  142. Mustafa Koç, Balıkesir Üniversitesi Manevi-Psikolojik Danışmanlık Uygulama ve Araştırma Merkezi, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın cezaevlerindeki manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetleri (1950-2017): Sınırlılıklar ve bir eğitim programı önerisi, (Cezaevi).
  143. Mustafa Tekke, Düzce Üniversitesi & Hisham Abu-Raiya, Tel-Aviv University, How to Encounter the evil-commanding psyche: A short reflection on dynamic Qura'nic-based model, (Genel).
  144. Mustafa Tekke, Düzce Üniversitesi, Maslow'un "kendini aşmışlık" kavramı ve maneviyat ile ilişkisi, (Genel).
  145. Mustafa Ulu & Abdulnafı Tekeş, Erciyes Üniversitesi, Hükümlülerde depresyon, aksiyete ve umutsuzluk, (Cezaevi).
  146. Mustafa Ulu & Abdulnafı Tekeş, Erciyes Üniversitesi, Hükümlülerin duygu durumlarına manevi danışmanlık ve rehberliğin etkisi üzerine bir araştırma, (Cezaevi).
  147. Müge Seval & Yasemin Odabaş, Bülent Ecevit Üniversitesi, Hasta çocuk ve ailesinin hemşirelik bakımlarında manevi problemlerin belirlenmesi, (Hastane).
  148. Müge Seval & Yasemin Odabaş, Bülent Ecevit Üniversitesi, Hemşirelik bakımında bir hemşirelik tanısının analizi: Spiritüel distress-manevi sıkıntı, (Hastane).
  149. Münevver Karataş, Marmara Üniversitesi, Görme engelli çocukların ebeveynlerinde dini başa çıkma, (Genel).
  150. Nabeela Falak, Importance of spiritual counselling for patients and ethics for doctors/medical experts in Islam, (Hastane).
  151. Nazila Isgandarova, University of Toronto, Muslim prison chaplains in Canada: The impact of laws, administrative regulations, the heightened salience of security issue on the quality of spiritual care to muslim inmates, (Cezaevi).
  152. Nazila Isgandarova, University of Toronto, Place and importance of spiritual care and counselling in long term care homes: A case of Muslim elders in the long term care facilities in Canada, (Genel).
  153. Necmi Karslı, Trabzon Üniversitesi, Manevi bakımda alternatif bir uygulama olarak müzikterapi, (Genel).
  154. Nedim Öz, Aile mahkemelerinde manevi danışmanlık ve rehberlik

- hizmetleri, (Cezaevi).
155. Nesrin Duman, Bartın Üniversitesi, Suç ile mücadelede masalların kullanımı, (Cezaevi).
  156. Nevzat Yaşar Aşıkoğlu, Diyanet İşleri Başkanlığı, Cezaevi ve sağlık hizmetlerinde manevi danışmanlık ve rehberliğin teolojik temelleri ve metodolojisi üzerine, (Cezaevi).
  157. Nihal İşbilen Esendir, Marmara Üniversitesi & Hasan Kaplan, İbni Haldun Üniversitesi, Paydaşları bakımından palyatif bakım merkezlerinde yürütülen manevi destek hizmet uygulaması üzerine bir araştırma, (Hastane).
  158. Nurten Kımtır, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi & Merve Şengül, Yatan hastaların dini tutum ve dini başa çıkma tarzları ile ruhsal sağlık ve iyi oluş düzeyleri arasındaki ilişki, (Hastane).
  159. Nurten Kımtır, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi & Mustafa Koç, Balıkesir Üniversitesi, Feelings, opinions and attitudes of hospitalized patients towards spiritual care practices aimed for patients: A qualitative study, (Hastane).
  160. Osman Çiftçi, Ankara Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Hastanelerdeki manevi danışmanlık hizmetlerinde iletişim becerileri, (Hastane).
  161. Ömer Faruk Akyüz, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi, Mahkûmların rehabilitasyonu ve topluma kazandırılmasında manevi danışmanlık ve rehberlik hizmetleri: Hollanda, Exodus örneği, (Cezaevi).
  162. Özgür Erakkuş, Milli Eğitim Bakanlığı, Yatarak tedavi gören bireylerde sosyal ilişkiler kaynaklı problemlerini çözme kapasitelerinin artırılmasına yönelik destekler, (Hastane).
  163. Özkan Apaydın, Milli Eğitim Bakanlığı, Cezaevlerinde dini ve manevi kazanımlarda tasavvuf ve dini musikinin işlevi, (Cezaevi).
  164. Rabia Sümeyye Aykan, Muş Alparslan Üniversitesi, Onkoloji hastalarında tedavi ve iyileştirme süreçlerinde dini başa çıkma olarak duanın gücü ve fonksiyonu, (Hastane).
  165. Ramazan Demir, Viyana Üniversitesi, Avusturya cezaevlerinde manevi rehberlik hizmetleri, (Cezaevi).
  166. Rastko Jovic, Christian theological foundations of spiritual counselling and care: The need for a theological education with a human face, (Genel).
  167. Raymond F. Paloutzian, Westmont College, Psychological science and/or theologies of religiousness/spirituality: Use of the Spiritual Well-Being Scale in healthcare, prisons, and the military, (Hastane & Cezaevi).

168. Recep Ertugay, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Hz. Peygamber'in sünnetinde hastalara şefkat, (Genel).
169. Recep Ertugay, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Hz. Peygamber'in sünnetinde suçlulara şefkat, (Genel).
170. Recep Yaparel & İlker Yenen, Dokuz Eylül Üniversitesi, Manevi problemlerin teşhis ve anlaşılmasına rol kuramı perspektifinden bir yaklaşım, (Genel).
171. Reyhan Şeker, Avrupa İslam Üniversitesi, Manevi rehberlik açısından din, dil, iletişim ve kültürün yaşlı depresyon hastaları üzerindeki etkisi, (Hastane).
172. Riyad Salim Al-Issa & Steven Eric Krauss & Haslinda Abdullah & Samsilah Roslan, University Putra Malaysia, To heaven through hell: Belief in temporary afterlife punishment as personal destiny increases rule-breaking ability and decreases integrity, future positive time perspective and self-control, (Genel).
173. Ruba Al-Zeer, The robust pedagogy for teaching religious studies for the next century, (Genel).
174. Ruba Al-Zeer, The robust pedagogy of coaching prosper living for the next century, (Genel).
175. Rukhsana Shaheen Waraich, International Islamic University Islamabad, Spiritual counselling and care during the mourning processes, (Hastane).
176. Saadettin Özdemir, Süleyman Demirel Üniversitesi, İlahiyat fakültesi öğrencilerinin "manevi danışmanlık ve rehberlik" hizmet alanları açısından ilahiyat lisans programıyla ilgili görüşleri: SDÜ örneği, (Genel).
177. Said Sami, İstanbul Üniversitesi, Travmatik kayıp (ölümler) sonrasında dini inanç sahibi olan ve olmayan kişilerin yas sürecini atlatmasında manevi danışmanlığın yeri, (Genel).
178. Salih Aybey, Bülent Ecevit Üniversitesi, Batı'daki hastanelerde dini danışmanlık uygulaması: Hollanda örneği, (Hastane).
179. Salihanur İnal & Orhan Gürsu, Akdeniz Üniversitesi, Onkoloji servisinde tedavi gören hastaların ve yakınlarının hastalığı kabul, anlamlandırma ve yorumlamada manevi danışmanlık ve rehberliğin rolü, (Hastane).
180. Seat Uzeirovski, DİTİB Bundesverband, Almanya'daki cezaevlerinde İslami manevi rehberlik ve danışmanlık (Islamische seelsorge) uygulamaları – DİTİB (Diyanet İşleri Türk İslam Birliği) örneği, (Cezaevi).
181. Sedaket Ahmedova, Bakü Devlet Üniversitesi & Flora Alasgarova, Azerbaycan Kültür ve Turizm Bakanlığı & Cavadxan Qasımov,

- Nahcivan Bölmesi, Onkoloji hastaların bilgilendirilmesi ve psikolojik yardım, (Hastane).
182. Sedef Nefise Terzi & Orhan Gürsu, Akdeniz Üniversitesi, Federal Almanya Cumhuriyeti cezaevlerinde manevi danışmanlık uygulaması: Jugendarrest Gelnhausen - Hessen Örneği, (Cezaevi).
183. Seher Aydın, Üsküdar Belediyesi Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi, İnsanın temel ihtiyacı, (Genel).
184. Sema Karagöz, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Terminal dönem kanser tanılı hasta ve yakınları için manevi danışmanlık ve rehberlik, (Hastane).
185. Sema Yılmaz & Ayşe Gül & Güler Ünal, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Almanya Federal Cumhuriyeti'nde polisler için manevi bakım uygulaması, (Cezaevi).
186. Sema Yılmaz, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Kadın hükümlülerde manevi yönelim, dua ve umut ilişkisi: Sivas Açık Ceza İnfaz Kurumu örneği, (Cezaevi).
187. Serap Tursun, Diyanet İşleri Başkanlığı, Palyatif bakımda manevi destek: Vaka örnekleri, (Hastane).
188. Serap Tursun, Diyanet İşleri Başkanlığı, Ümitsizliğe uzanan eldir Kur'an, (Genel).
189. Seyed Mahdi Khatib, The multimodal model of religious coping based on anger control doctrines, (Genel).
190. Simin Rafati, Leiden University, Using Mowlānā Jalāluddīn Balkhī Rūmī's Masnavī in terminally patients and prisons: A proposal, (Hastane & Cezaevi).
191. Süleyman Doğan, University of Pittsburgh & Özlem Uygur, Cumhuriyet dönemi ahlak eserlerinde milli ahlak kavramının analizi, (Genel).
192. Süleyman Doğan, University of Pittsburgh, The importance of a faith based moral education programs for muslim inmates in United States SCI (State Correctional Institution): The case of Bediuz-zaman Said Nursi, (Cezaevi).
193. Süleyman Dönmez, Çukurova Üniversitesi, Yaşanmış bir olay üzerinden sağlık sisteminde manevi iyileştirme'nin önemi, (Hastane).
194. Süleyman Gümüş, İstanbul Üniversitesi, Günahın suçu: Modern bir özneleştirme kurumu olarak cezaevi, (Cezaevi).
195. Şükrü Bilgiç, Adalet Bakanlığı, Denetimli serbestlik uygulamalarında manevi danışmanlık ve rehberlik, (Cezaevi).
196. Şükrü Bilgiç, Adalet Bakanlığı, Sokratik sorgulama yöntemi ile suçlularda hukuk bilinci geliştirme, (Cezaevi).

197. Tahar Abbou, University Ahmed Draia, Ruqya: An alternative medicine for psychical illnesses, (Hastane).
198. Thowhidul Islam, International Islamic University Chittagong, Prison system in Bangladesh: Perspective spiritual transformation, (Cezaevi).
199. Tshenolo Jennifer Madigele, The impact of religious, ethnic and cultural differences in healthcare services: Lessons for health care policy review in Botswana, (Hastane).
200. Tuncay Karaca, Sincan 1 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumu & Alpaslan Demir, Osmaniye C Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Ceza infaz kurumlarında manevi danışmanlık ve rehberlik faaliyetleri, (Cezaevi).
201. Turgay Şirin, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi & Elif Can Öztürk, Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Mental retardasyon tanısı almış çocuklara sahip ebeveynlerin spiritüel iyi oluşları ve başa çıkma stratejileri arasındaki ilişkinin incelenmesi, (Hastane).
202. Turgay Şirin, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Hastanelerde manevi bakım hizmetlerinde etkili iletişim ve bir model önerisi: Duybeni, (Hastane).
203. Ümit Horozcu, İstanbul Üniversitesi, Tutuklu ve hükümlülerde kader algısı üzerine nicel bir araştırma, (Cezaevi).
204. Vaffi Foday Sheriff, Usmanu Danfodiyo University, Significance of prayer in facilitating healing process: An overview from Islamic thought, (Genel).
205. Yahya Aktu, Siirt Üniversitesi & Bedrettin Varol, Yalova Üniversitesi & Abdulaziz İnan, Siirt Devlet Hastanesi, Hasta yakınlarının umut kavramına yönelik geliştirdikleri metaforlar, (Hastane).
206. Yasemin Angın, Erzurum Bölge Eğitim Araştırma Hastanesi, Çocukluk çağı örseleyici yaşantıların Tanrı algısına etkisi: Bir OKB vakası örneği, (Hastane).
207. Yasemin Aysan, Diyanet İşleri Başkanlığı, Hastalık ve umutsuzlukla başa çıkmada manevi danışmanlık ve rehberlik, (Hastane).
208. Yasemin Odabaşı & Müge Seval, Bülent Ecevit Üniversitesi, Hemşirelik ve hemşirelik bakımı, (Hastane).
209. Yasemin Odabaşı & Müge Seval, Bülent Ecevit Üniversitesi, Nerede palyatif bakım? (Hastane).
210. Yasemin Zeytin, Almanya Tübingen Üniversitesi, Almanya'da hastanelerde Hristiyanlara ve Müslümanlara yönelik manevi danışmanlık ve rehberlik uygulamaları, (Hastane).
211. Yunus Emre Temiz, Sakarya Üniversitesi, Manevi danışmanlık ve rehberlik sürecinde insani güç ve erdemler: OSB tanılı çocuk sahibi



- annelerin tecrübeleri bağlamında, (Hastane).
212. Yusuf Batar, İnönü Üniversitesi, Zindandaki peygamber kıssasından çıkartılabilecek eğitsel hisseler, (Cezaevi).
213. Yusuf Nazım, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sağlık sosyolojisi bağlamında sağlık ve hastalık olgusunu ele alan sosyoloji teorileri, (Hastane).
214. Zafer Yaman, Diyanet İşleri Başkanlığı, Hastalık ve umutsuzlukla başa çıkmada manevi danışmanlık ve rehberlik, (Hastane).
215. Zeynep Kaya, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Cezaevi vaizlerinin meslekî yeterlilikleri üzerine nitel bir araştırma, (Cezaevi).
216. Zeynep Sağır, İstanbul Üniversitesi, Sağlık alanında farklı dini, etnik ve kültürel kimliklere sahip engelli yabancı bireyler için manevi/dini danışmanlık ve rehberlik hizmetleri, (Hastane).
217. Zohaib Ahmad, University of Lahor, Islam and mental healthcare: An analysis of Maryam Jameelah's conversion and rehabilitation,(Hastane).

Ek-3:

Kongre tanıtım görselleri  
(<http://mdrk.org/tr>, 2018)

**MDRK**  
II. ULUSLARARASI MANEVİ DANIŞMANLIK  
ve REHBERLİK KONGRESİ

Detaylı Bilgi ve Dinleyici Kaydı  
[www.mdrk.org](http://www.mdrk.org)

**22-23-24**  
KASIM

BAĞLARBAŞI KONGRE  
ve KÜLTÜR MERKEZİ  
ÜSKÜDAR / İSTANBUL

Pers. 22 Kasım 14:00-18:00  
Cuma 23 Kasım 09:00-18:00  
C.tesi 24 Kasım 09:00-18:00

envar vakfi | dem | AFA | MDRK | TMMOB

**MDRK**  
II. ULUSLARARASI MANEVİ DANIŞMANLIK  
ve REHBERLİK KONGRESİ  
SECOND INTERNATIONAL CONGRESS on  
RELIGIOUS-SPIRITUAL COUNSELLING & CARE

**Cezaevlerinde  
Dini  
Hayat**



